



OSLO SPEILET

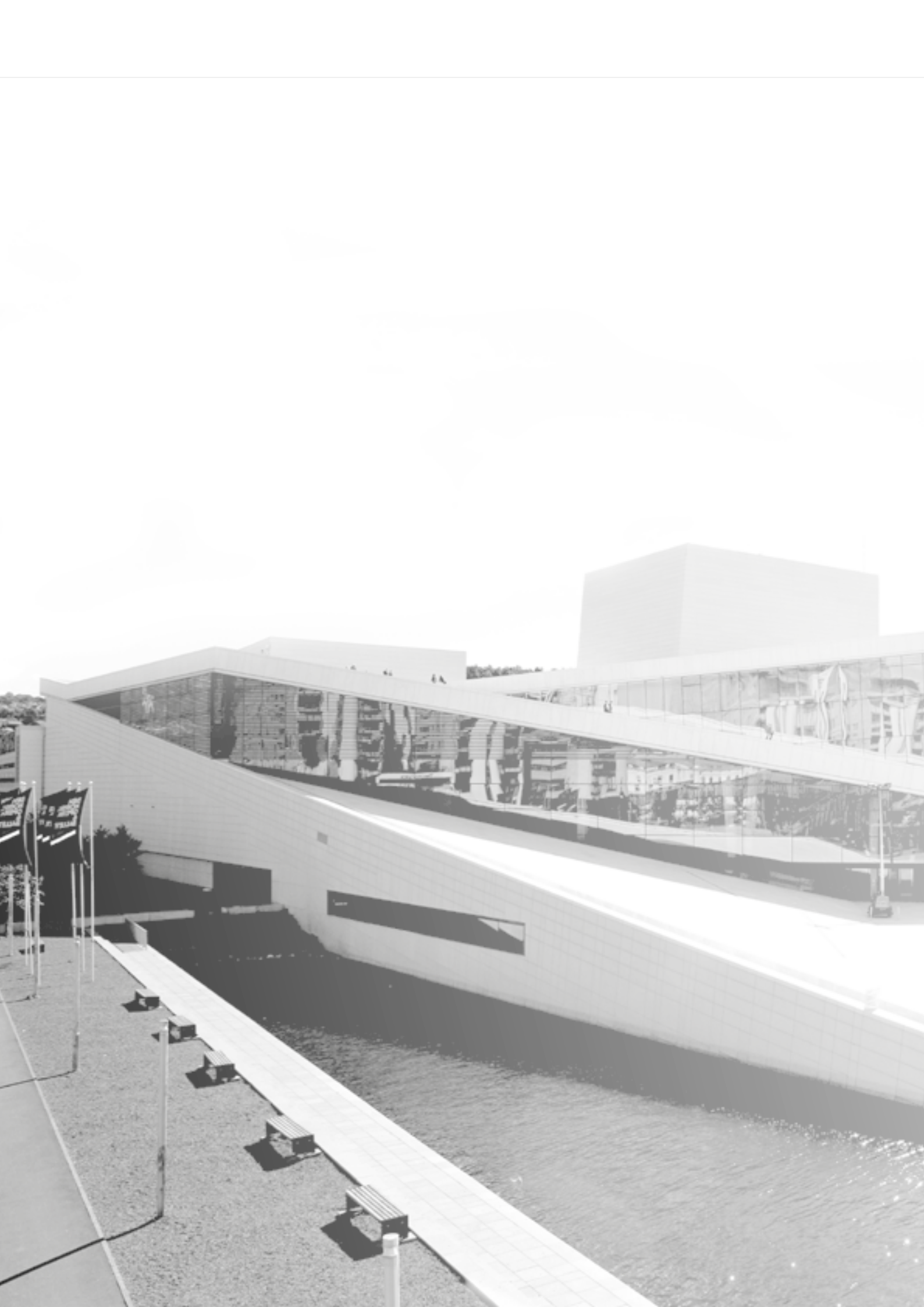
Befolkningsframskrivningen 2015–2035

Fruktbarhet i Oslo **før, nå og i framtiden**
- En forutsetning for befolkningsframskrivningene

Flytting i 2013 – flere flytter til Akershus

Boligbygging mot 2035

Hvor øker **barnebefolkningen** mest- og hvorfor?
- Utvikling i barnebefolkningen i fire ulike delbydeler 2000–2013



Innholdsfortegnelse

Innledning	S . 5
Befolkningsframskrivningen 2015–2035	S . 6
Fruktbarhet i Oslo før, nå og i framtiden - En forutsetning for befolkningsframskrivningene	S . 15
Flytting i 2013 – flere flytter til Akershus	S . 19
Boligbygging mot 2035	S . 25
Hvor øker barnebefolkningen mest- og hvorfor? - Utvikling i barnebefolkningen i fire ulike delbydeler 2000–2013	S . 29



Forsidebilde: Mari Hulbækdal

OSLOSPEILET ble utgitt første gang i 1991, og har siden kommet ut én til seks ganger årlig. Oslospeilet inneholder artikler om ulike sider ved byens utvikling, særlig innen områdene demografi og sosioøkonomi.

Magasinet utgis av Oslo kommunes utviklings- og kompetanseetat, ved fagenhet for statistikk og analyse.

Ansvarlig redaktør: Etatsdirektør Gerd Robsahm Kjørven
Redaktør: Spesialkonsulent Nils Petter Strand



OSLOSPEILET

Befolkningsframskrivninger har de siste årene fått økt oppmerksomhet, både internt i kommunen, fra medier og andre samfunnsaktører. Bakgrunnen for dette er de siste års kraftige befolkningsvekst kombinert med befolkningsframskrivningens rolle som redskap for planlegging av kommunale tjenester.

Historisk sett har de siste års befolkningsvekst i Oslo vært formidabel. Siden 2004, da veksten tok fart, har Oslos befolkning økt fra vel 520 000 innbyggere til godt over 630 000 innbyggere. Dette tilsvarer en økning i folkemengden på over 20 prosent. For enkelte aldersgrupper, spesielt barn og unge, representerer en slik vekst en betydelig utfordring for kommunens tjenesteapparat. Det er med andre ord av stor verdi for Oslo kommune å være "føre var", noe som har gjort at befolkningsframskrivningen de siste årene har blitt et vesentlig planleggingsredskap.

■ ■ **Det beste med framtiden er at den kommer
en dag om gangen** ■ ■

Abraham Lincoln

Dette nummeret av Oslospeilet er viet temaer knyttet til arbeidet med befolkningsframskrivningen. Fire av artiklene omhandler temaer som er sentralt i dette arbeidet, nærmere bestemt fruktbarhet, flytting, boligbygging og lokale variasjoner i befolkningsveksten. I tillegg presenteres resultater fra selve befolkningsframskrivningen for 2015 til 2035 i den første av de fem artiklene.





Befolkningsframskrivningen 2015–2035

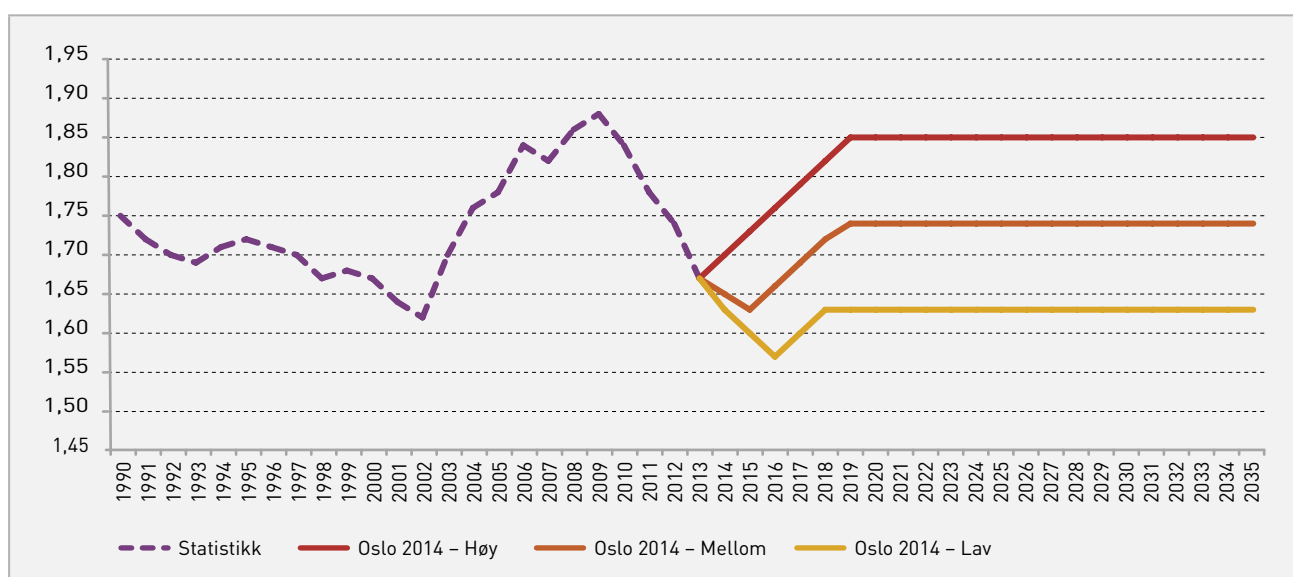
I følge årets framskrivning vil Oslo i 2035 ha en folkemengde på 852 000, noe som tilsvarer en vekst på litt under 10 400 innbyggere i året. Sammenlignet med fjorårets framskrivning gir årets framskrivning en noe lavere befolkningsvekst. Det er særlig nedjusterte forventninger til fruktbarhetsnivået, samt et vedvarende innenlandsk utflyttingsoverskudd, som gir utslag. Det forventes vekst for samtlige aldersgrupper, men sterkest vekst forventes blant de over 67 år.

Oslo kommune bruker befolkningsframskrivningen som grunnlag for å fange opp endringer i etterspørselen som befolkningsutviklingen skaper. Denne kunnskapen brukes til å planlegge kommunens tjenesteproduksjon i årene framover.

Forutsetningene som framskrivningen bygger på kan endre seg raskt. Oslo kommune lager derfor hvert år i mai en ny befolkningsframskrivning. Årets framskrivning gir tall for befolkningsutviklingen i

Oslo fram til 2035. Det presenteres også et høy- og lavalternativ for å kunne si noe om usikkerheten og spennvidden i befolkningsutviklingen i årene framover. Det er likevel slik at mellomalternativet legges til grunn for planlegging og budsjettering.

Befolkningsframskrivninger gir et anslag for hvor mange mennesker det kan komme til å bo i Oslo i årene framover fordelt på aldersgrupper og bydeler. Framskrivningene legger til grunn antakelser om



Figur 1: Samlet fruktbarhetstall (SFT) for Oslo 1990–2035. Statistikk 2000–2013, framskrivning 2014–2035.

hvordan fruktbarheten, dødeligheten, flyttemønster og boligbyggingen kan utvikle seg i Oslo årene framover, og viser gitt disse forutsetningene hvordan befolkningsutviklingen vil bli i årene framover. Videre i artikkelen presenteres disse forutsetningene kort, før det gjøres rede for hovedtrekkene ved resultatene.

Ytterligere nedgang i fruktbarheten

I fjorårets framskrivning ble det lagt til grunn en SFT¹ på 1,74 gjennom hele framskrivningsperioden. Dette nivået tilsvarte SFT for 2012 i Oslo. Imidlertid fikk vi i 2013 en ytterligere nedgang i fruktbarheten i Oslo, fra 1,74 til 1,67. I årets befolkningsframskrivning legges det til grunn at den nedadgående trenden i SFT fortsetter et par år, til 1,63, og deretter øker til 1,74 igjen (se figur 1).

Til tross for en noe lavere fruktbarhet forventes det vekst i antall fødte per år. Dette skyldes at antall kvinner i fødedyktig alder vil øke.

(For mer informasjon om bakgrunnen for fruktbarhetsforutsetningene, se egen artikkelen om fruktbarhet, s. 15)

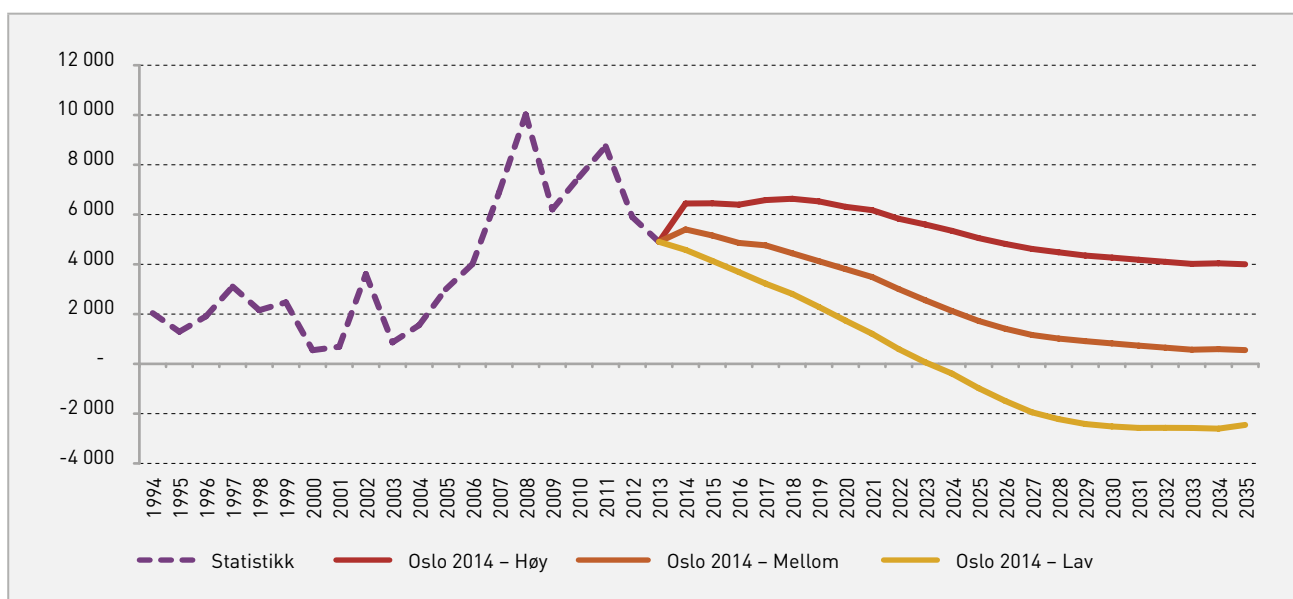
Jevn økning i forventet levealder

Framskrivningsmodellen benytter bydelsspesifikke dødssannsynligheter beregnet av Statistisk sentralbyrå (SSB). Sammenlignet med fjorårets framskrivning legges det i år til grunn en noe høyere forventet levealder, spesielt for menn. Gutter født i Oslo i 2013 kan forvente å leve i 79,6 år. Gjennom framskrivningsperioden heves den forventede levealder for menn med 3,5 år, noe som gir en forventet levealder på 83,1 år for gutter som fødes i 2035. Jenter født i Oslo i 2013 kan på sin side forvente å leve i 83,6 år. Den forventede levealderen for kvinner heves også utover i framskrivningsperioden og ender på 86,3 år, en økning med 2,7 år.

Til tross for forutsetningene om noe høyere forventet levealder enn i tidligere framskrivninger, er det likevel sannsynlig at den store nedgangen i antallet døde som vi har hatt i Oslo de siste 25 år er på vei til å flate ut. Fram til 2025 regner vi med at antallet døde vil være på omtrent samme nivå som i dag, dvs. ca. 4 200. Etter 2025 vil trenden snu og i 2035 vil antakelig antallet døde ha kommet opp i nesten 5.000. Økningen i antallet døde vil i hovedsak komme for personer over 80 år.

En sterk økning av eldrebefolkningen i årene framover som samtidig vil utgjøre en stadig større andel av befolkningen, er hovedårsaken til økning i antallet døde. Økningen i eldrebefolkningen skyldes de store fødselskullene etter 1946 som blir gamle i årene framover.

¹ Samlet fruktbarhetstall (SFT) gir et hypotetisk mål som viser hvor mange barn kvinnene vil komme til å få hvis det aldersspesifikke fruktbarhetsmønsteret fortsetter i hele deres fødedyktige periode.



Figur 2: Nettoflytting 1994–2035, statistikk 1994–2013, framskrivning 2014–2035.

Den innenlandske flyttebalansen trekker ned

I årets framskrivning legges det til grunn en liten økning i nettoflyttingen det første året i framskrivningsperioden, deretter en gradvis nedgang mot en netto innflytting på like over 500 i 2035 (se figur 2).

Banen for nettoflytting som er lagt til grunn i årets framskrivning følger i hovedsak banen som ble benyttet i fjorårets framskrivning, men på et noe lavere nivå gjennom hele perioden. Dette skyldes at Oslo over flere år har hatt en nedadgående trend i den innenlandske nettoflyttingen. I 2013 hadde Oslo et underskudd på 1 333 flyttinger i den innenlandske flyttebalansen. I årets framskrivning er det lagt til grunn en negativ innenlandsk nettoflytting på ca. 1 000 personer per år i hele framskrivningsperioden.

Den innenlandske utflyttingen vil veies opp av nettoinnvandringen som er forventet å være positiv gjennom hele perioden, tross en nedadgående tendens på sikt. Flyttebalansen mot utlandet er i stor grad avhengig av økonomiske og politiske forhold andre steder i verden. SSB har de siste årene, senest i 2012², benyttet en økonometrisk modell³ for å anslå framtidig netto innvandring til Norge. Oslo kommunes framskrivninger baseres på resultater fra denne modellen, men det er foretatt justeringer som gjør at det er noe avvik mellom Oslo kommune og SSB sine anslag for Oslos nettoflytting.

(For mer informasjon om bakgrunnen for flytteforutsetningene, se egen artikkel om flytting, s. 19)

² I 2013 ble det ikke laget befolkningsframskrivninger av SSB. Forrige befolkningsframskrivning fra SSB ble publisert juni i 2012.

³ Tønnessen, M., H. Brunborg, Å. Cappelen, T. Skjerpen og I. Texmoen: Inn- og utvandring. Økonomiske analyser 4/2012: 41–52.



Boligbygging

Befolkningsframskrivningen legger også til grunn anslag for forventet boligbygging fram til 2035. Anslaget utarbeides av Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune. Dette anslaget benyttes i modellen til å fordele befolkningsutviklingen geografisk i byen.

Anslaget over forventet boligbygging legger til grunn bygging av ca. 3 000 boliger i 2014 med økning til 3 500 boliger i 2023. Dette nivået på boligbyggingen holdes ut framskrivningsperioden. Nivået de første årene i framskrivningen er omtrent som gjennomsnittlig boligbygging de siste 5 år. I den første halvdel av perioden legges det til grunn at en overvekt av boligbyggingen vil skje i indre by, men utover i framskrivningsperioden forventes det at boligbyggingen i indre by vil være avtagende og at det etter 2025 vil være en sterk økning i boligbyggingen i ytre by øst og sør.

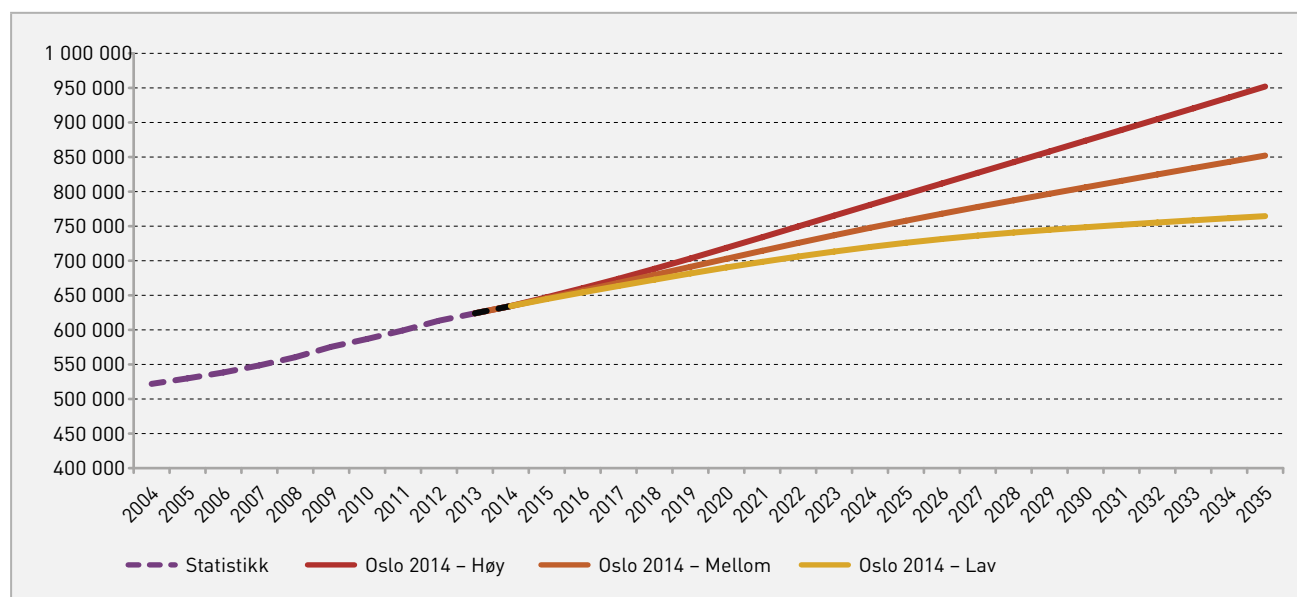
(For mer informasjon om antatt framtidig boligbygging, se egen artikkel, s. 25)

Befolkningsvekst i tre alternativer

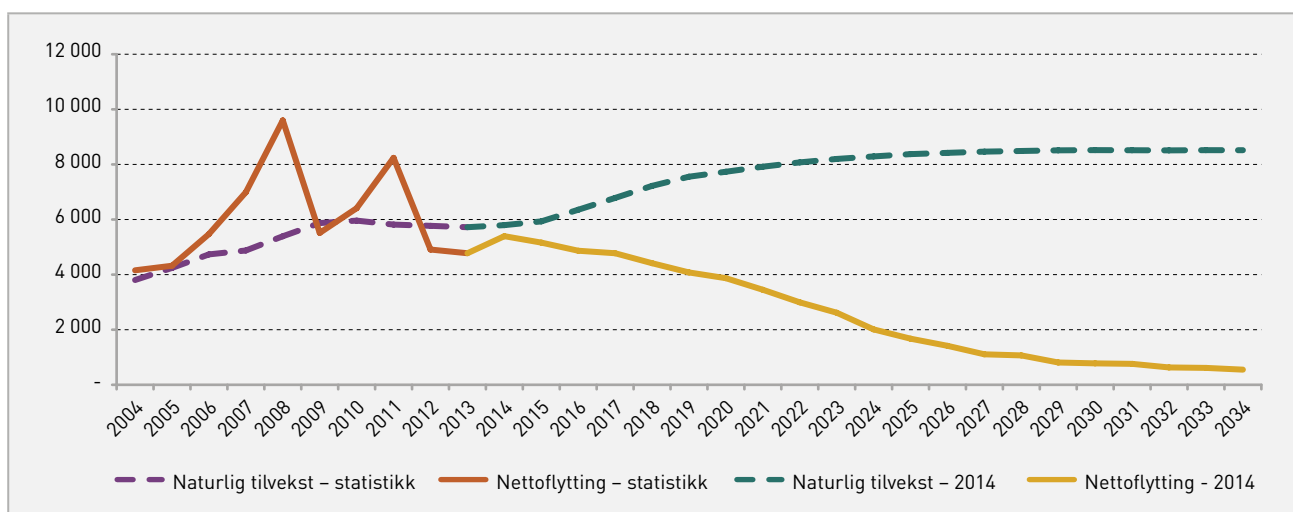
Alle alternativene i befolkningsframskrivningen legger til grunn at Oslo i årene framover vil få befolkningsvekst (se tabell 1 for nærmere detaljer). I mellomalternativet antas det at Oslos befolkning vil øke med 34,3 prosent fram til 2035. Dette innebærer en fortsatt sterk befolkningsvekst sammenlignet med resten av landet, men den årlige veksten synker fra dagens nivå på 1,8 prosent (gjennomsnitt siste 5 år) til 1,1 prosent i 2035. Nedgangen bygger på forutsetninger om nedgang i innvandringen til Norge, vedvarende høy utflytting til Oslos omland, samt et lavere fruktbarhetsnivå enn vi har hatt de seneste årene.

Tabell 1. Forutsetninger for framskrivningen 2014–2035.

	Lav	Mellom	Høy
Estimeringsperiode	2008–2012	2008–2012	2008–2012
Fruktbarhet (SFT)	2014: 1,63	2014: 1,65	2014: 1,70
	2016: 1,57	2015: 1,63	2019: 1,84
	2018: 1,63	2019: 1,74	
Økt levealder kvinner	0,5 år	2,7 år	4,5 år
Økt levealder menn	1,5 år	3,5 år	5,4 år
Nettoinnflytting	2014: 4 800	2014: 5 400	2014: 6 444
	2034: -2 454	2034: 553	2034: 4 000



Figur 3: Befolkningsutvikling 1.1.2004–1.1.2035. Statistikk 2004–2014 og framskrivning 2015–2035.

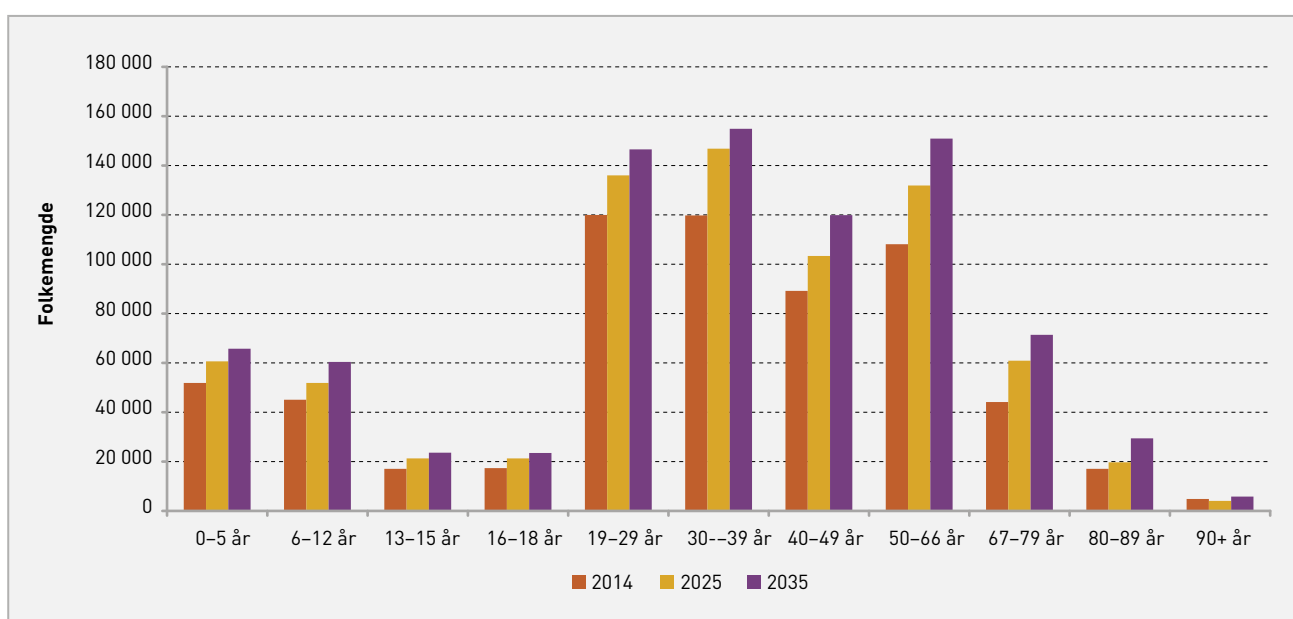


Figur 4: Befolningsvekst per år etter naturlig tilvekst og nettoflytting 2004–2030. Statistikk 2004–2013 og framskrivning mellomalternativet 2014–2034.

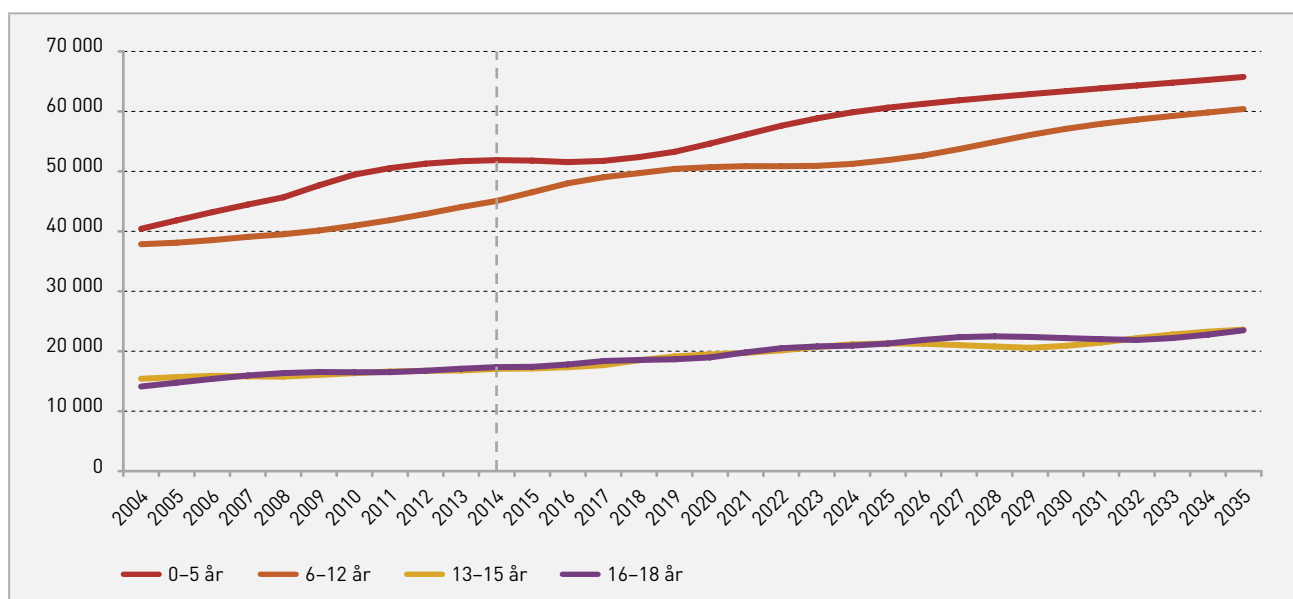
På sikt vil den naturlige tilveksten (født minus døde) være den mest betydningsfulle drivkraften for videre befolkningsvekst (se figur 4). Økningen i naturlig tilvekst vil drives opp av en økning i forventet levealder sammen med økning i antall fødte. Den forventede økningen i antall fødte skyldes, som tidligere nevnt, en økning av kvinner i fruktbar alder, ikke en økning antall fødte per kvinne. Økningen av antallet fruktbare kvinner er på sin side i stor grad relatert til den høye netto innflyttingen vi har sett de siste årene.

Flere barn og unge

Veksten i barnebefolkningen er i årets framskrivning noe nedjustert sammenlignet med fjorårets framskrivning. Et lavere anslag for fruktbarhet påvirker framskrevne fødtetall direkte, mens lavere nettoinnflytting spesielt påvirker aldersgruppene 19–29 år og 30–39 år. Færre unge voksne fører igjen til færre fødte. På kort sikt vil veksten i antall barn i barnehagealder stoppe opp, på lengre sikt er det imidlertid grunn til å forvente betydelig vekst i antall barn, både i barnehagealder og skolealder. Fra 2014



Figur 5: Befolkning etter alder per 1.1.2014, 1.1.2025 og 1.1.2035.

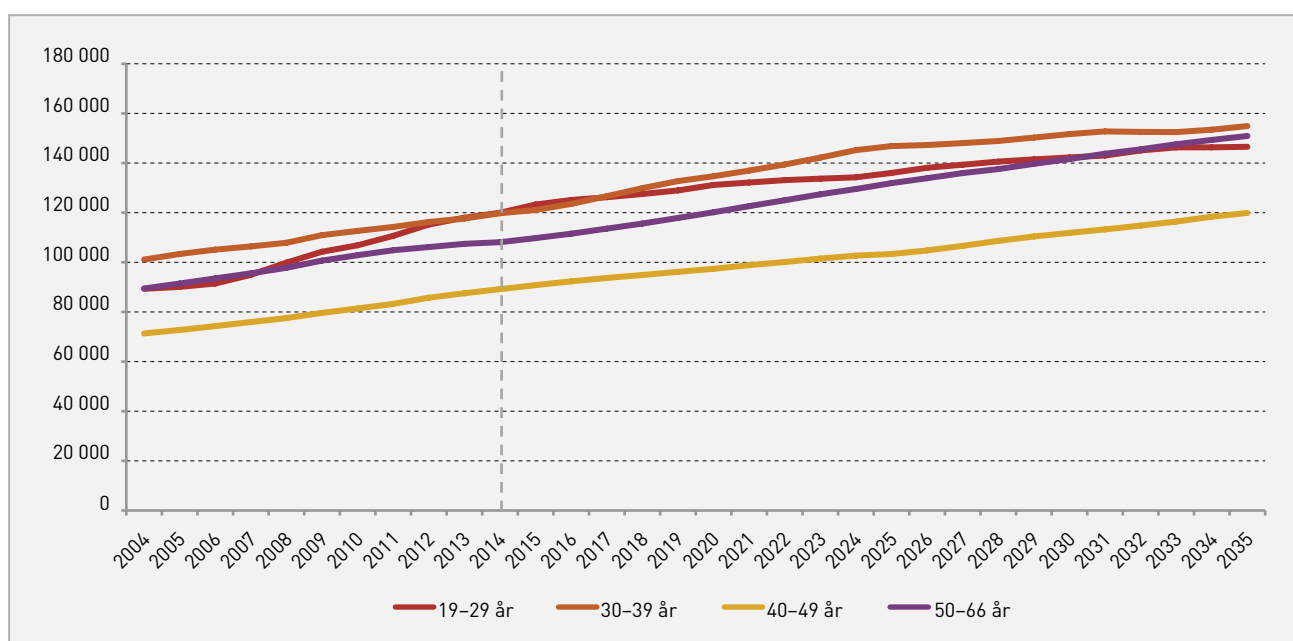


Figur 6: Befolkningsutvikling for barn og ungdom 0–18 år. 1.1.2004–1.1.2035. Statistikk 2004–2014 og framskrivning 2015–2035.

til 2035 vil antallet barn 0–5 år kunne øke med 27 prosent eller i underkant av 14 000 barn. Det forventes en vekst på i overkant av 15 000 6–12-åringer, hvilket er på linje den prosentvise veksten for befolkningen som helhet på 34 prosent. Aldersgruppene 13–15 år og 16–18 år forventes å vokse med henholdsvis 6 500 og 6 100, eller en prosentvis vekst på 38 og 33 prosent.

Lavere andel i arbeidsdyktig alder

Forutsetningen om en nedgang i nettoinnflyttingen til Oslo fører til lavere vekst i aldersgruppen 19–29 år enn vi har sett de seneste årene. Nedgangen i nettoinnflyttingen påvirker også veksten i aldersgruppen 30–39 år, både via lavere nettoinnflytting blant 30–39-åringer og ved at færre 19–29-åringer på sikt gir færre personer i aldersgruppen 30–39 år.



Figur 7: Befolkningsutvikling for personer 19–66 år. 1.1.2004–1.1.2035. Statistikk 2004–2014 og framskrivning 2015–2035.

Den eldre delen av den arbeidsdyktige befolkningen (50–66 år) vil utgjøre en stadig større del av arbeidsstyrken. Antall 50–66-åringar forventes å vokse fra dagens antall på 89 500 til like under 151 000 i 2035. Dette vil tilsvare en vekst på 40 prosent.

Antall personer i arbeidsdyktig alder vil øke, fra 437 000 til 572 000, men andelen sett i forhold til resten av befolkningen, vil synke noe. I dag er 69 prosent av byens befolkning mellom 19 og 66 år. I 2035 vil 67 prosent av befolkningen være i denne aldersgruppen. I tillegg vil tyngdepunktet innenfor den arbeidsdyktige aldersgruppen flyttes mot den eldre halvdel.

Eldrebolegen, unge eldre og eldre eldre

Størst vekst av alle får aldersgruppene over 67 år. Det vil være omtrent 40 000 flere eldre i 2035 enn i 2014. Det er de store fødselskullene etter krigen som i årene framover blir 67 år og eldre som utgjør grunnlaget for veksten. Figur 8 viser at veksten allerede har startet i aldersgruppen 67–79 år, en jevn vekst som vil fortsette gjennom hele framskrivningsperioden. I framskrivningsperioden vil det bli vel 27 000 flere personer i aldersgruppen 67–79 år eller en vekst på nesten 62 prosent.

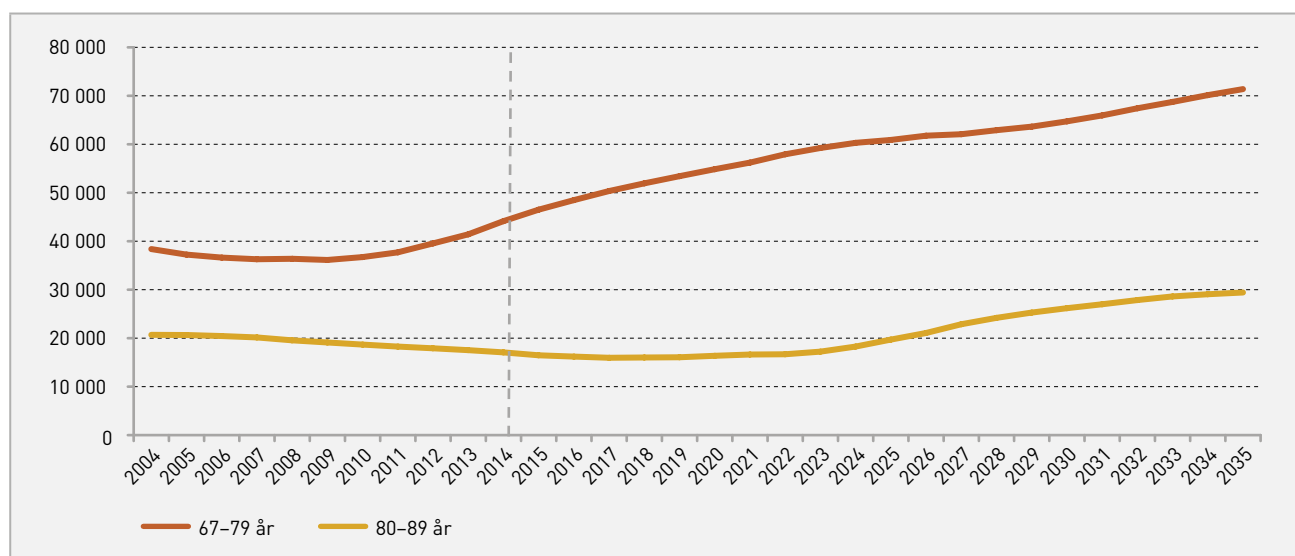
Utviklingen i antallet personer 80 år og over viser at eldrebolegen i Oslo først kommer omkring 2025. Det er imidlertid stor forskjell i utviklingen mellom personer i aldersgruppen 80–89 år og 90 år+ i framskrivningsperioden. Figur 8 viser at antallet personer

80–89 år vil synke noe de neste årene fram til 2019, og det er først etter 2024 at det igjen blir flere personer i denne aldersgruppen enn det er i dag. Utviklingen vi ser etter 2022 er en naturlig konsekvens av at de store årskullene i aldersgruppen 67–79 år etter hvert blir 80 år og over. Den meget sterke veksten fra 2022–2035 gjør at vi kan regne med at antallet eldre 80–89 år vil øke med vel 12 000 personer eller 72 prosent fra 2014–2035.

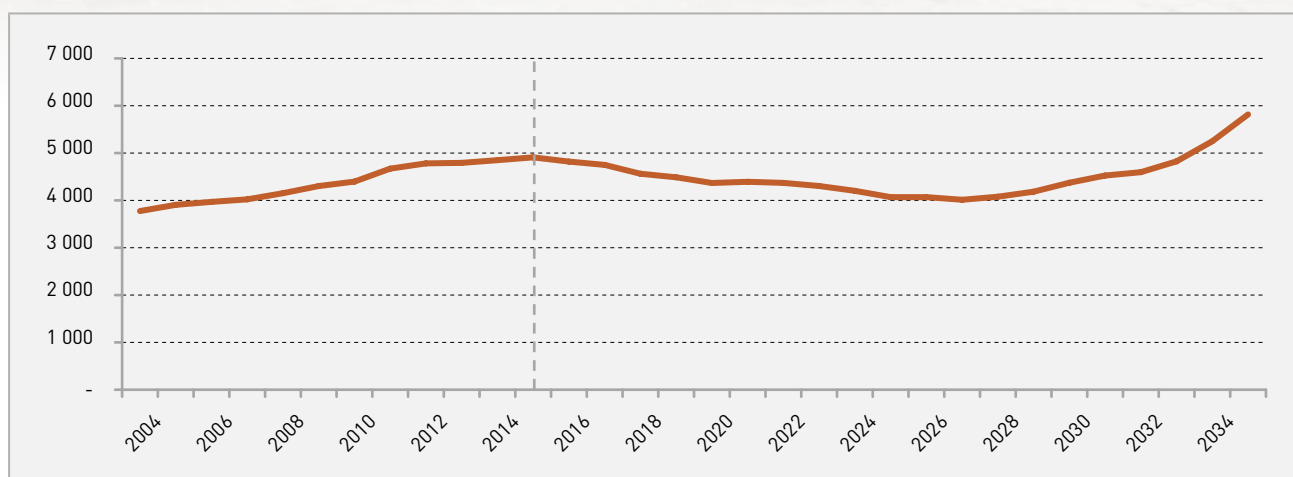
Utviklingen i antallet personer 90 år eller eldre følger igjen som en konsekvens av utviklingen av 80–89 år, men med en naturlig forsinkelse på omtrent 10 år. De siste årene har det vært en vekst i antall personer over 90 år og denne utviklingen vil fortsette fram til 2015. Nedgangen i antallet etter 2015 er en konsekvens av nedgangen i antallet 80–89 år 10 år tidligere. Veksten i antallet 80–89 år etter 2022 slår først ut for antallet over 89 år etter 2028. Ser vi perioden 2013–2035 under ett, så er det faktisk nesten ingen økning i antallet 90 år eller eldre, det vil være omtrent 1 000 flere i denne aldersgruppen i 2035 enn i 2014.

Hvor i byen kommer veksten?

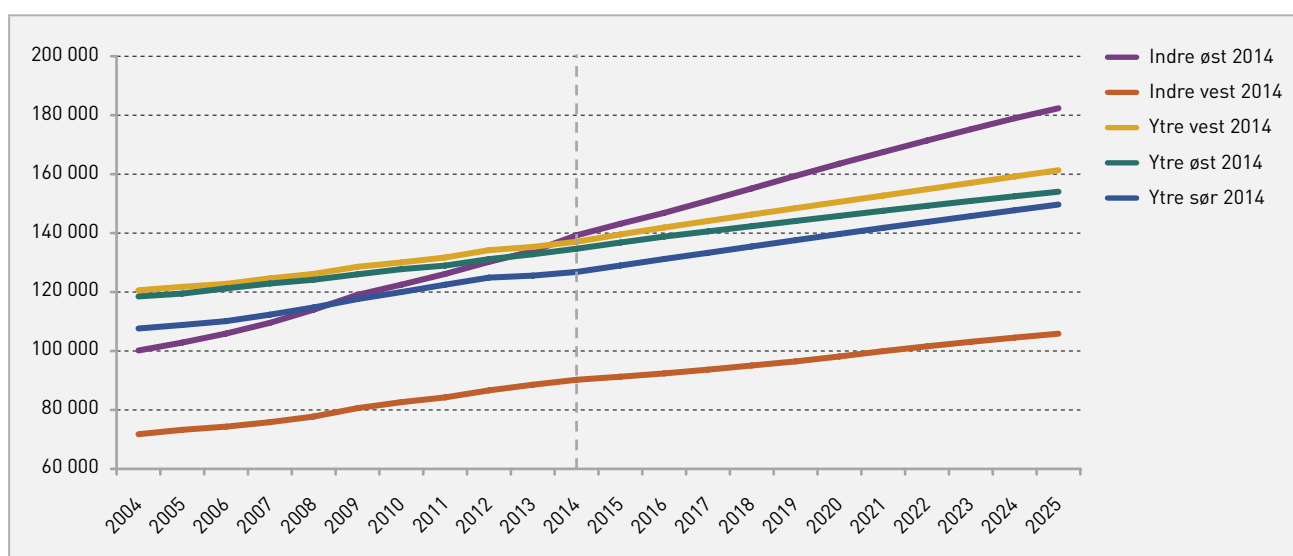
Boligbyggingen har stor betydning for fordeling av veksten innad i byen. Fram til 2025 er Plan- og bygningsetatens anslag for boligbyggingen basert på kjente prosjekter og planer. I denne perioden forventes den sterkeste veksten å komme i indre øst. Det forventes at det vil bo over 43 000 flere personer i dette byområdet enn det gjør i dag, noe som vil



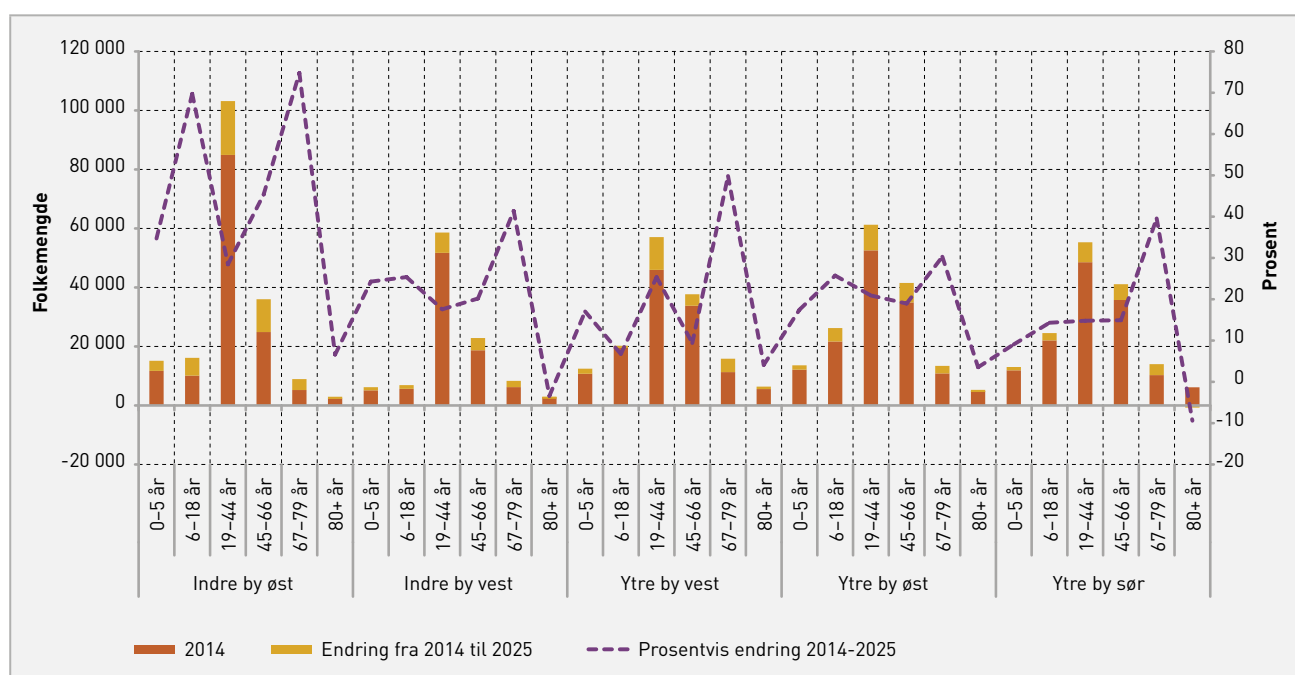
Figur 8: Befolkningsutvikling for personer 67–89 år. 1.1.2004–1.1.2035. Statistikk 2004–2014 og framskrivning 2015–2035.



Figur 9: Befolkningsutvikling for personer 90 år+. 1.1.2004–1.1.2035. Statistikk 2004–2014 og framskrivning 2015–2035.



Figur 10: Befolkningsutvikling etter byområde 2004–2025.



Figur 11: Folkemengde i 2014 og 2025 etter aldersgrupper og byområde, samt prosentvis endring.

utgjøre en vekst på 31 prosent. Dette skyldes at en stor andel av den forventede boligbyggingen vil komme i nettopp indre øst.

I forhold til folkemengden vil veksten i de øvrige byområdene fordele seg ganske jevnt. Lavest befolkningsvekst forventes i ytre sør, med vel 14 prosent vekst, mens de øvrige tre byområdene alle forventes å få en vekst på mellom 17 og 18 prosent.

Som vi allerede har vært inne på forventes det en kraftigere vekst fram til 2025 i indre øst enn i de øvrige byområdene. Dette gjenspeiles i figur 11, som også viser at 67-79-åringer vil ha kraftigst prosentvis økning i samtlige byområder. I indre øst viser framskrivningen at antallet i denne aldersgruppen vil øke med hele 75 prosent, men som figuren viser utgjør denne aldersgruppen kun en liten del av dagens befolkning i indre øst. Hovedtyngden av personer over 67 år bor i ytre by og det er mest sannsynlig at det er her eldrebølgen i Oslo vil komme etter 2025.

Med tanke på Oslo kommunes tjenestetilbud er det vel så interessant at framskrivningen viser at aldersgruppen 6-18 år i indre øst vil øke med så mye som 70 prosent fram til 2025. For de øvrige byområdene er økningen av 6-18-åringer mer moderat og varierer fra 7 prosent, i ytre vest, til 26 prosent, i ytre øst.

Videre forventes det en økning i samtlige aldersgrupper i samtlige byområder. De eneste unntakene er eldre over 79 år i indre vest og i ytre sør, som trolig vil bli litt færre enn i dag.

Tekst: Niels Henning Gundersen og Nils Petter Strand, Utviklings- og kompetanseetaten

For ytterligere detaljer om framskrivningen, se tabellverk på nettsidene til Oslostatistikken: www.utviklings-og-kompetanseetaten.oslo.kommune.no/oslostatistikken



Fruktbarhet i Oslo før, nå og i framtiden

- En forutsetning for befolkningsframskrivningene

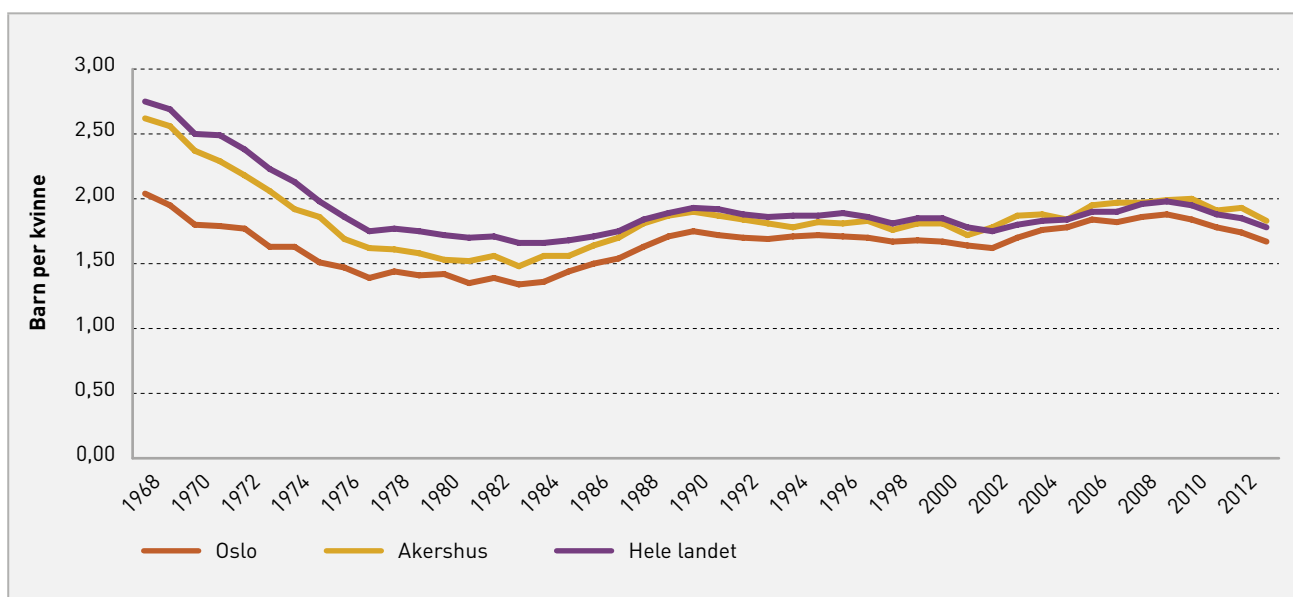
På 2000-tallet så vi en gradvis økning i fruktbarheten, og for Oslo sin del var det et toppår i 2009 med en SFT (samlet fruktbarhetstall) på 1,88. Så høyt har det ikke vært siden 60-tallet. Siden 2009 har fruktbarheten igjen sunket i Oslo og i 2013 var SFT på 1,67. Det finnes ingen klare svar på nedgangen i fruktbarheten de siste årene, men vi ser de samme utviklingstrekkene også nasjonalt, i Norden og i store deler av Europa. Det er imidlertid naturlig at fruktbarheten varierer over tid og årsakene til dette kan være mange.

Om begrepene fruktbarhet og SFT

Fruktbarhet er en av forutsetningene som ligger til grunn når Oslo skal lage sine befolkningsframskrivninger. Eventuelle endringer i fruktbarheten har ikke veldig stor innvirkning på "totalen" i befolkningsframskrivningen, men har stor innvirkning på barnetallet. Det er med andre ord svært viktig i forhold til planlegging av barnehager og skoler.

Ordet fruktbarhet refererer til hvor mange barn kvinner faktisk får, ikke hvor mange de er i stand til å få (fekunditet).

"Samlet fruktbarhetstall" (SFT) er det mest brukte målet på fruktbarheten i en befolkning. SFT viser antall barn hver kvinne i gjennomsnitt vil få i løpet av livet dersom fruktbarhetsmønsteret for en gitt periode (som oftest et kalenderår) og område fortsetter.



Figur 1: Samlet fruktbarhetstall (SFT) i Oslo, Akershus og Norge. 1968–2013.

Utvikling i SFT

Når man skal mene noe om fremtiden er det naturlig å begynne med historien. Figur 1 viser utviklingen i SFT fra 60-tallet og frem til i dag. Hovedtendensene er like både for Oslo, Akershus og landet som helhet, selv om nivåene varierer. Noen av hovedtrekkene i figuren og utviklingen i SFT gjenspeiler litt av de samfunnsendringene vi har hatt i perioden. På 60- og 70-tallet kom flere kvinner ut i arbeidslivet og vi ser at samtidig gikk fruktbarheten ned. På slutten av 70-tallet flatet kurvene for SFT ut, mens fruktbarheten økte igjen på midten av 80-tallet. Det har blitt lagt mer og mer til rette for at småbarnsfamilier skal kunne kombinere barn og jobb. Flere barnehager er blitt bygd ut og permisjonsordningene er gradvis blitt bedre. I dag blir familiepolitikken gjerne trukket frem som en forklaring på den relativt høye fruktbarheten i Norge. Alle svingningene i SFT de siste årene kan imidlertid ikke forklares like enkelt.

På 2000-tallet så vi en gradvis økning i SFT og for Oslos del var det et toppår i 2009 med en SFT på 1,88. Så høyt har det ikke vært siden 60-tallet. Siden 2009 har fruktbarheten igjen sunket. Det finnes ingen klare svar på denne nedgangen, men vi ser at dette skjer også nasjonalt, i Norden og i store deler av Europa. I 2013 var SFT for Oslo på 1,67.

I Oslospeilet nr.1 2013¹ ble det skissert flere mulige årsaksforhold til nedgang i SFT i Oslo:

- Global utvikling i fruktbarhet
- Økonomiske nedgangstider i Europa
- Opphentingseffekten frem mot 2009 har avtatt

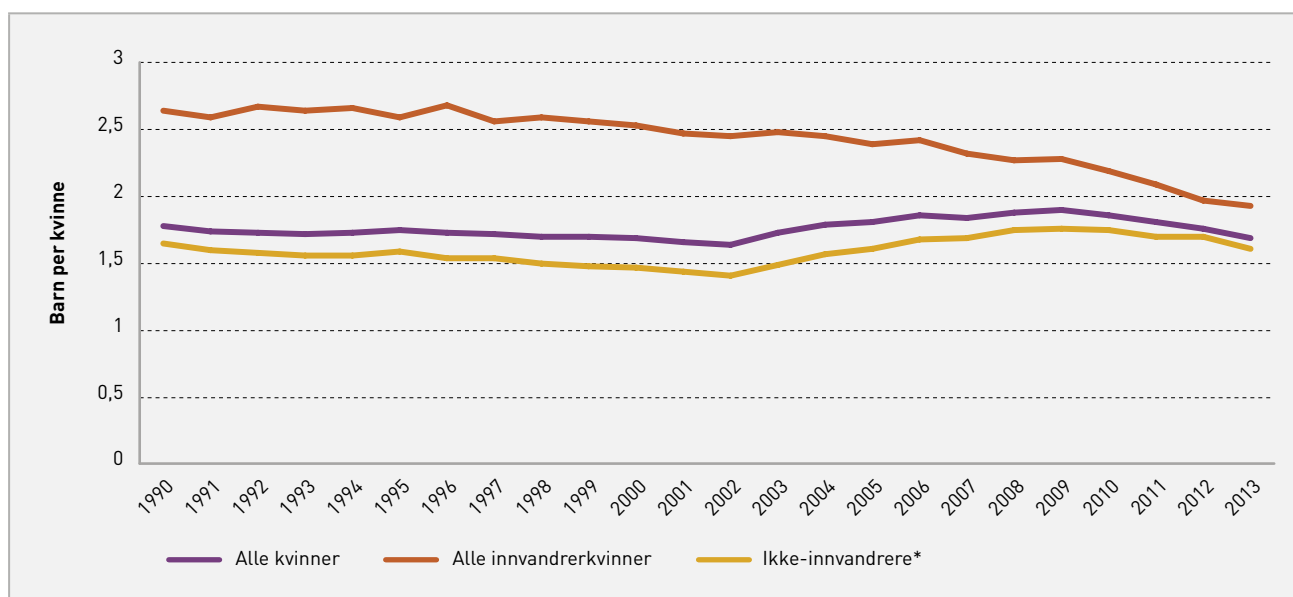
Økt gjennomsnittlig alder ved fødsel samtidig med økt SFT har vært grunnlaget for teorien om en opphentingseffekt. Som det ble beskrevet i fjorårets artikkel i Oslospeilet, går teorien ut på at den siste veksten i SFT frem mot 2009 kunne komme av at tidligere utsatte fødsler ble realisert på et senere tidspunkt. Med dette som bakgrunn kan muligens noe av de siste års nedgang i SFT komme av at en slik opphentingseffekt har avtatt.

Påvirkning utenfra og SFT etter kvinnens bakgrunn

Generelt har fruktbarheten globalt (sett bort fra noen unntak som f.eks. enkelte land i Øst Europa) gått ned de siste årene. Det samme ser vi også for innvanderne til Norge og Oslo. Fruktbarheten til kvinnene med innvandrerbakgrunn er høyere enn for øvrige kvinner, men har sunket over tid. I SSB Rapport 2014/4² presenteres analyser av demografiske prosesser hos innvandrere i Norge og deres norskfødte barn. SSB har funnet at fruktbarheten synker med økt botid i Norge. Det vises også til at selv blant dem med kortest botid fra Asia, Afrika og Latin-Amerika, er fruktbarheten betydelig lavere enn den var for ti-femten år siden, dvs. at de nyankomne får færre barn i dag enn før. Noe som nok

¹ Holmen, P. (2013): Fruktbarheten i Oslo er på vei ned, *Oslospeilet* 2013

² Tønnesen, M.(2014): Fruktbarhet hos innvandrere i Norge, *SSB Rapporter* 2014/4



Figur 2: Samlet fruktbarhetstall (SFT) i Oslo, etter kvinnens bakgrunn. 1990–2013

* Kategorien "ikke-innvandrere" inkluderer både kvinner med norsk bakgrunn og døtre av innvandrere.

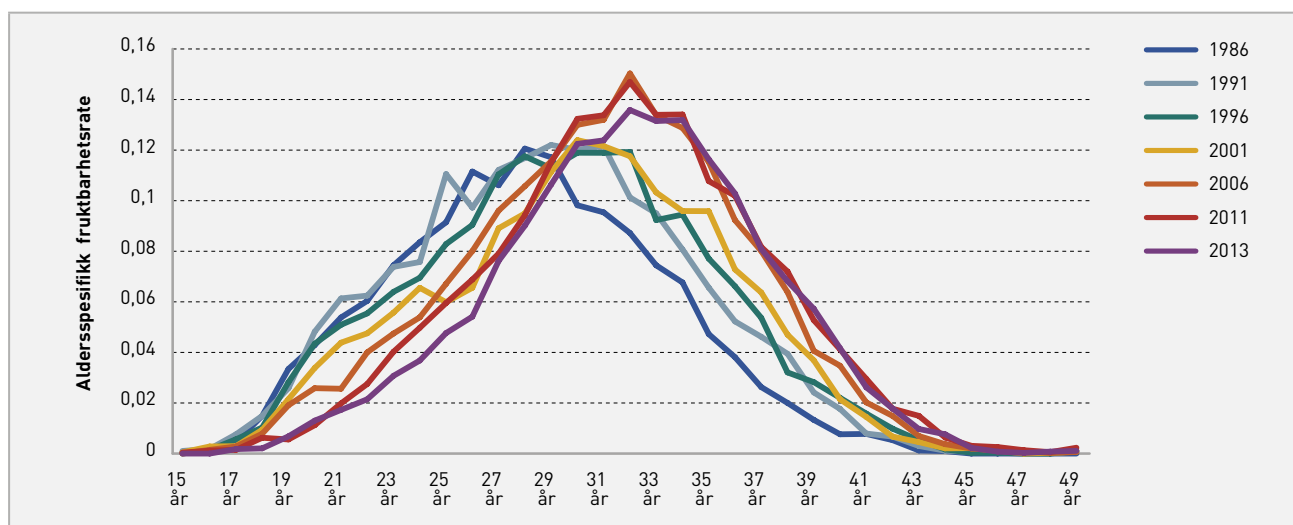
henger sammen med at fruktbarheten er gått ned i store deler av verden de siste årene.

Ser vi nærmere på Oslo, ser vi at fruktbarheten samlet har nærmet seg nivået for kvinner med norsk bakgrunn. Fruktbarheten blant kvinner i Oslo med norsk bakgrunn har vist en svak nedgang de siste årene, på langt nær så sterk nedgang som SFT for kvinner med innvandrerbakgrunn. I 2013 var imidlertid nedgangen blant innvandrerkvinnene noe svakere og nedgangen noe sterkere blant kvinner med norsk bakgrunn.

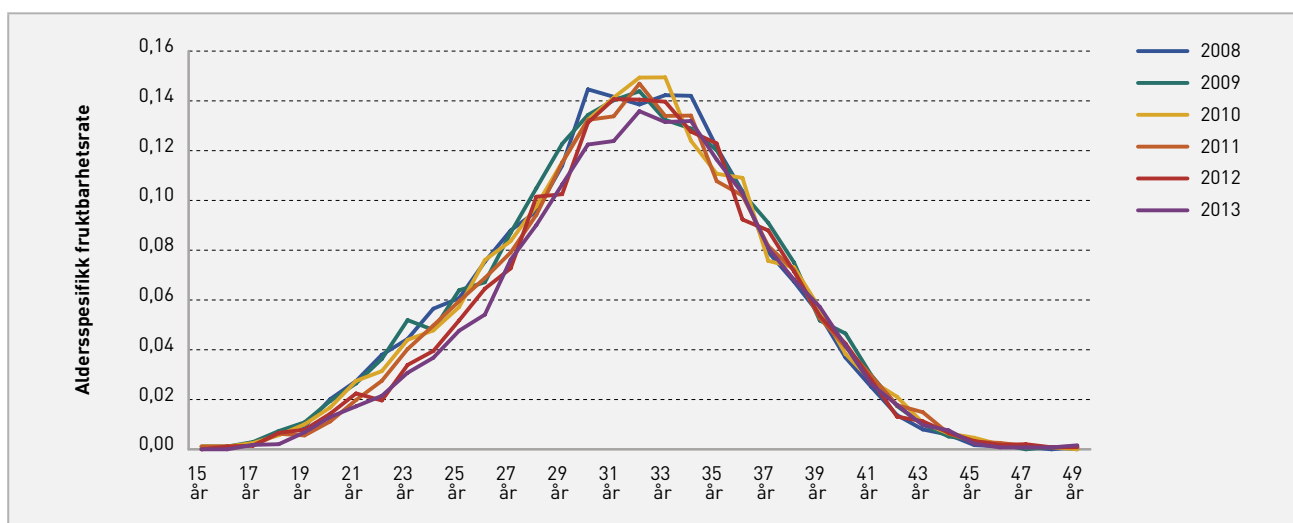
Utvikling i aldersspesifikke fruktbarhetsrater

Gjennomsnittlig fødealder har flatet ut de siste årene. I 2012 var gjennomsnittlig fødealder i Oslo på 31,9 år – det samme som året før. Ti år tidligere, i 2001 og 2002, var den til sammenligning henholdsvis 30,7 og 30,8.

Figur 3 viser utviklingen i de aldersspesifikke fruktbarhetsratene fra 1986 til 2012. Her ser vi en tydelig utvikling i retning færre fødsler blant kvinner i 20-årene og flere blant de i 30 og 40-årene. Ser vi



Figur 3: Aldersspesifikke fruktbarhetsrater i Oslo. 1986–2013.



Figur 4: Aldersspesifikke fruktbarhetsrater i Oslo, 2008–2013.

kun på de siste årene, som i figur 4 – så ser vi fortsatt en tendens til færre fødsler blant kvinnene i 20-årene, mens det er mindre endringer i de eldste aldersgruppene.

Hvordan utvikler SFT seg fremover?

Som nevnt har fruktbarheten nå sunket noen år etter flere år med oppgang i SFT. Kommer SFT fortsatt til å synke eller tror vi fruktbarheten vil øke igjen? Dette er vanskelige spørsmål. Som vi så av figur 1, varierer SFT fra år til år. Det er naturlig.

Avtakende opphopningseffekt er trukket frem som en mulig del av årsaken til nedgangen i Oslo de siste årene. Tidspunktet kvinner velger å få barn vil variere over tid. Hvem som velger å bo i Oslo, og sammensetningen av innvandrere i Oslo vil også kunne påvirke SFT. Hvem kommer til Oslo og hvem flytter ut? Dersom det for eksempel flytter mange kvinnelige arbeidsinnvandrere inn til Oslo samtidig som mange unge par som venter barn flytter ut, vil det påvirke SFT og føre til lavere fruktbarhet i Oslo.

Som nevnt synker SFT globalt og nærmer seg norsk nivå. Det samme ser vi blant kvinnene med innvandrerbakgrunn i Norge. Dersom denne utviklingen fortsetter, vil det bety lavere SFT også fremover. Det er nærliggende å tro at SFT vil kunne variere mindre fremover, ettersom SFT for kvinner med ulik landbakgrunn nærmer seg hverandre, dvs. at innvandring vil gi mindre utslag i variasjoner i SFT. Imidlertid er det andre aspekter som påvirker SFT som for eksempel økonomisk utvikling eller familiepolitiske endringer.

Det er med andre ord stor usikkerhet rundt det fremtidige nivå for SFT. I årets befolkningsframskrivning har Oslo kommune lagt til grunn en nedgang i SFT de nærmeste par år til 1,63 og deretter en økning til 1,74. SFT på 1,74 tilsvarer gjennomsnittet for perioden 1990–2013. På lang sikt er det for mange usikkerhetsmomenter til å si noe sikkert om utviklingsbanen for fruktbarhet. SFT er derfor lagt i en flat bane litt ut i framskrivingsperioden.

Tekst: Grethe Lied Felde, Utviklings- og kompetanse-etaten.

Kilde: Statistisk sentralbyrå





Flytting i 2013 – flere flytter til Akershus

Inn- og utflytting fra Oslo varierer fra år til år. I 2013 vedvarte innflyttingen fra Norge til Oslo, mens utflyttingen fortsetter å øke. Det er spesielt utflyttingen til Akershus som øker. Innvandringen fra utlandet er fortsatt høy og stabil sammenlignet med de foregående årene. Utvandringen fra Oslo har økt noe, men det er fortsatt flere som flytter fra utlandet til Oslo enn ut.

Innledning

Oslos befolkning flytter mye, det totale antallet flyttinger per år tilsvarende hele Trondheims befolkning. Flyttingen skjer internt i byen, til eller fra et annet fylke eller utlandet. Til sammen utgjør dette over 170 000 enkeltflyttinger. Flytting påvirker antall innbygger i Oslo, bosettingsmønsteret og alderssammensetningen av befolkningen. Flyttinger er derfor viktig faktor i arbeidet med befolkningsframskrivinger. Flytternes alder er spesielt viktig for samfunnsplanleggingen, for eksempel må kommunen vite hvor mange barn som skal begynne på skolen og hvor mange eldre som vil kunne ha behov for pleie og omsorg.

DEFINISJONER OG BEGREPER

Flytting i Norge: Nettoinnflytting: Differansen mellom innflyttinger og utflyttinger.

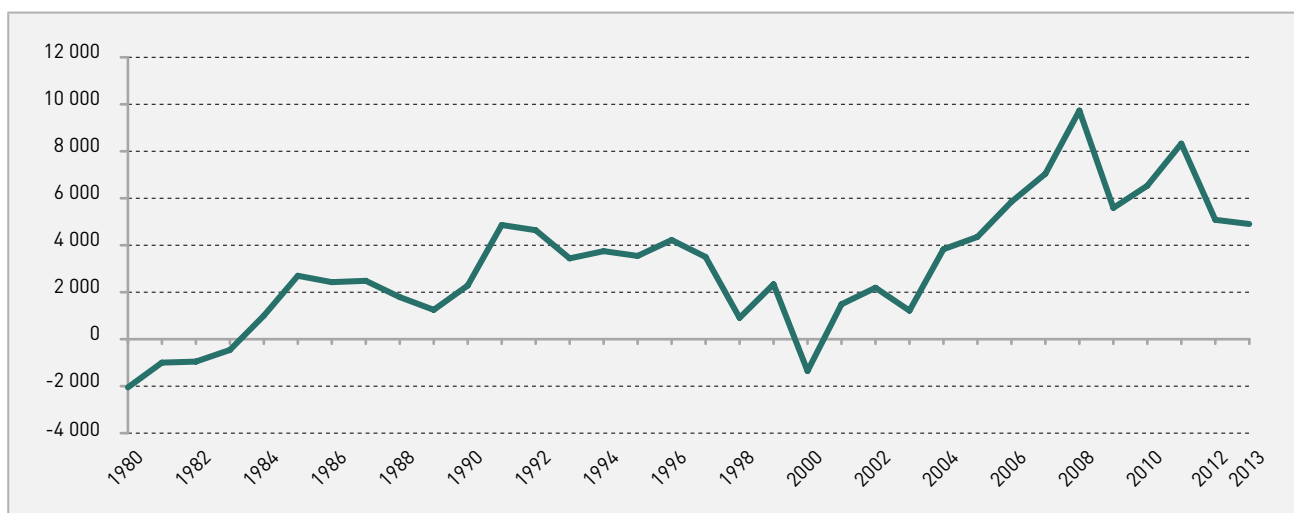
Flytting til og fra utlandet: Nettoinnvandring: Differansen mellom innvandring og utvandring

Total nettoutflytting: Sum av innenlandsk nettoinnflytting og utenlandsk nettoinnvandring

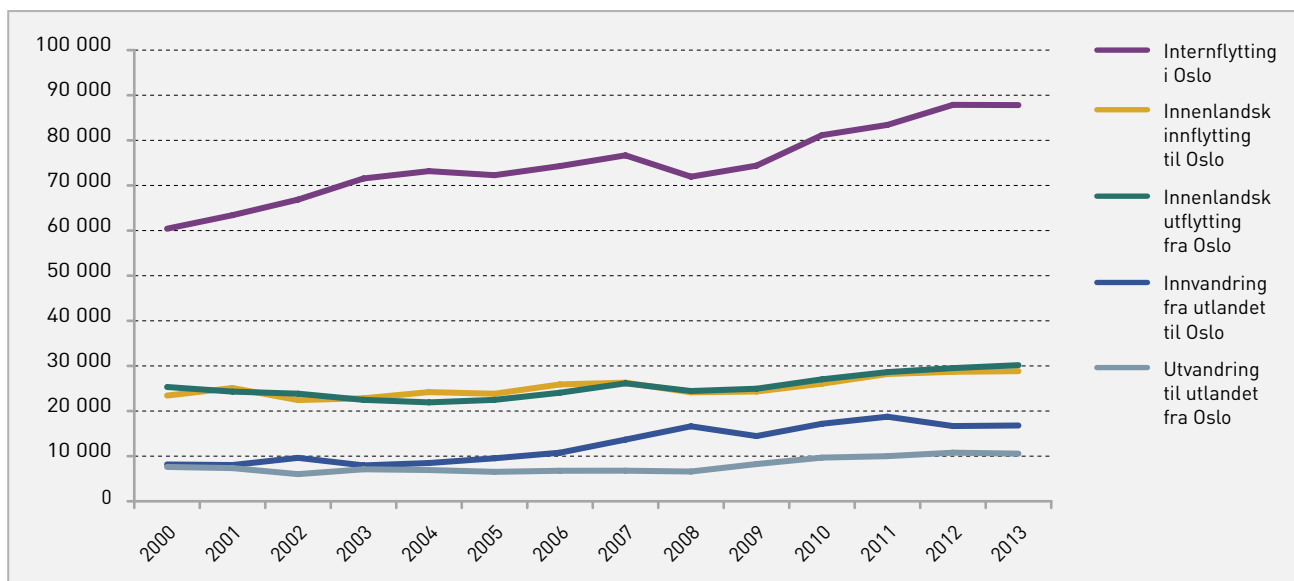


Økt tilflytting

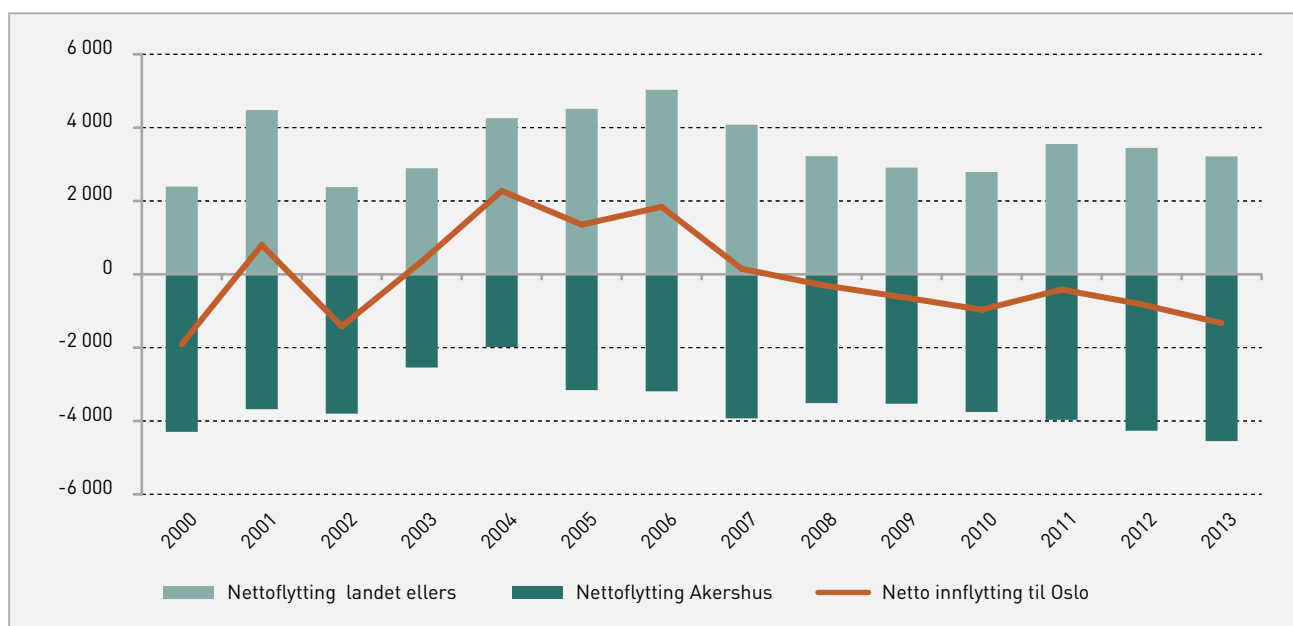
Figur 1 viser utviklingen i total nettoflytting siden 1980. I løpet av perioden har omfanget av flyttingen variert, men trenden viser en økende positiv nettoinnflytting. Hvis vi skiller mellom den innenlandske flyttingen og innvandringen til og fra utlandet, har innvandringen fra utlandet vært stabil og positiv i hele perioden frem til 2003. Fra 2003 økte den utenlandske nettoinnvandringen, som er hovedårsaken til veksten i den totale nettoflyttingen på 2000-tallet.



Figur 1: Total nettoflytting til Oslo 1980–2013.



Figur 2: Totalt antall flyttinger 2000–2013.



Figur 3: Nettoinnflyttinger til Oslo, fra Akershus og resten av landet.

Figur 2 viser totalt antall flyttinger fra år 2000. Vi ser at antall flyttinger har økt gjennom hele perioden, og i 2013 var det omtrent 45 000 som flyttet inn til Oslo fra Norge eller utlandet, og omtrent 40 000 som flyttet ut.

Inn- og utflyttingsratene har hatt tilsvarende utvikling som det absolutte flyttevolumet. Flyttemåte er flyttinger per 1000 innbygger. I 2000 var det 62,2 innflyttinger per 1 000 innbyggere, og i 2013 var dette økt til 72,5. For utflyttingen har det derimot ikke vært tilsvarende utvikling. I år 2000 var det 64,8 utflyttinger per 1 000 innbygger. I 2013 var det tilsvarende tallet 64,7, altså ingen endring. Flyttemåte for internflyttingene i Oslo viser derimot en økende flytteaktivitet. I år 2000 var det 119 flyttinger per 1000 innbyggere, i 2013 var det tilsvarende tallet 140. Det flyttes altså mer innad i byen.

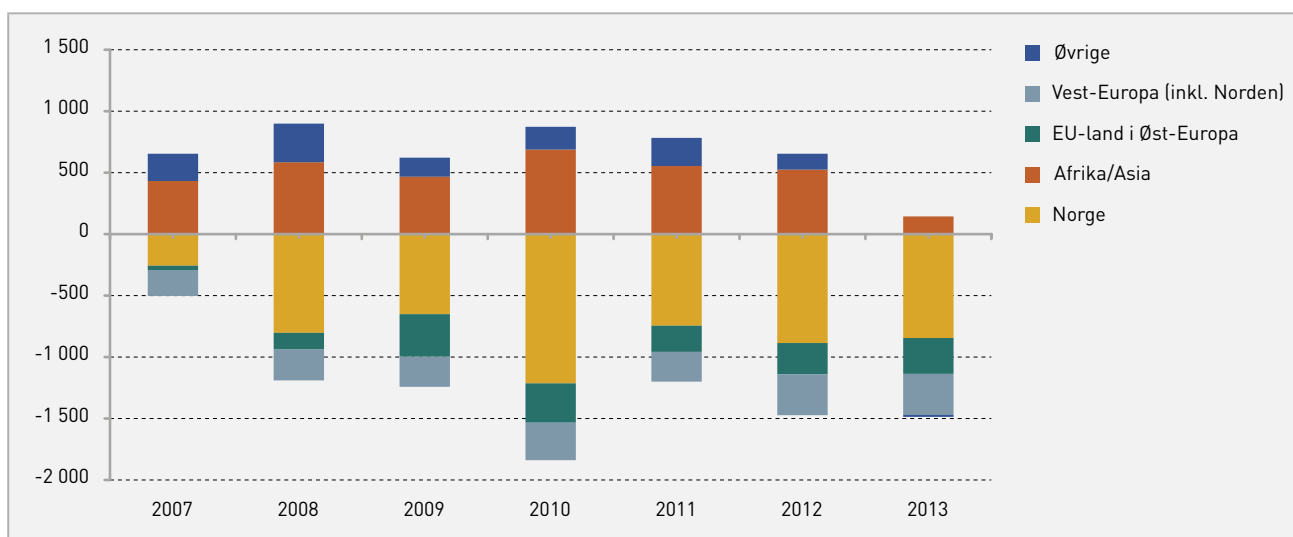
Større utflytting til Akershus

Hvert år flytter i underkant av 30 000 mennesker fra andre fylker i Norge til Oslo, og hvert år flytter omtrent det samme antallet fra Oslo til andre steder i Norge. De siste ti årene har Oslos befolkning økt med 112 577 personer. I samme periode hadde Oslo et flyttetap på 1 001 personer til resten av landet. Dermed har innenlandsk flytting ikke hatt betydning for befolkningsveksten i perioden, men den har likevel vært betydningsfull for befolkningssammensetningen. Menneskene som flytter inn kan ha andre

kjennetegn og sosioøkonomisk status enn de som flytter ut, og noen grupper er overrepresentert i forhold til andre.

Figur 3 viser hvordan den innenlandske nettoflyttingen til Oslo har utviklet seg siden begynnelsen av 2000-tallet. Den innenlandske flyttingen til og fra Oslo har to hovedkomponenter. Fylkene som ikke er i pendleravstand til Oslo har et positivt flytteregegnskap med Oslo, altså at flere flytter til Oslo enn ut av Oslo. Fylkene som derimot ligger i pendleravstand til Oslo har ofte et negativt flytteregegnskap med Oslo, altså flere flytter ut enn inn. Dette gjelder spesielt for Akershus, hvor Oslo hvert år har et flyttetap på mellom 3 000 til 4 000 personer. De siste årene har flyttetapet til Akershus vært større enn den positive nettoflyttingen fra landet ellers, noe som har ført til et negativt innenlandsk flytteregegnskap.

På begynnelsen av 2000-tallet var også den innenlandske nettoflyttingen negativ, men ble positiv i 2003 og forble positiv i de påfølgende årene. Da var nettoinnflyttingen til Oslo større, og nettoutflyttingen til Akershus var mindre, spesielt i 2003 og 2004. Dette snudde imidlertid i 2007, da nettoinnflyttingen til Oslo fra ellers i landet avtok, samtidig som nettoutflyttingen til Akershus økte. Fra 2008 har Oslo hatt et negativt innenlandsk flytteregegnskap, og årsaken er blant annet økende nettoutflytting til Akershus og noe lavere nettoinnflytting fra resten av landet.



Figur 4: Innenlands nettoflytting etter landbakgrunn.

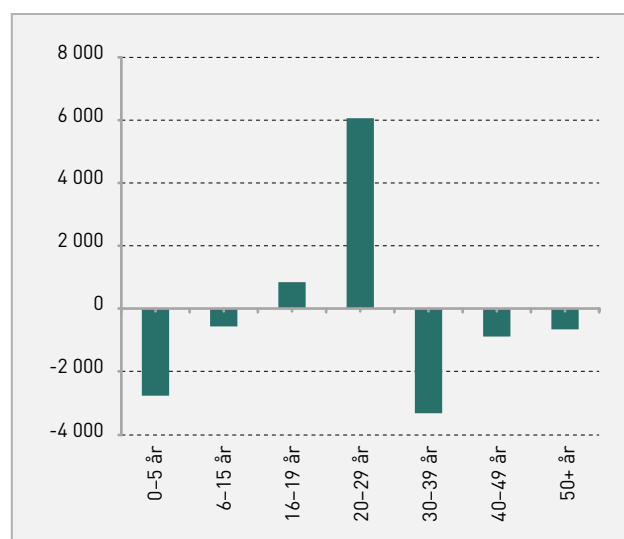
Figur 4 viser innenlands flytting fordelt på flytternes landbakgrunn. Landbakgrunn defineres i følge Statistisk sentralbyrå som det landet man er født i unntatt for barn født i Norge med to foreldre som ikke er født i Norge. For disse barna er det mors landbakgrunn som registreres som barnas landbakgrunn. Figuren viser at de med norsk landbakgrunn har en nettoutflytting fra Oslo, og de utgjør hovedvekten av den negative nettoflyttingen. Innvandrere fra Vest-Europa og EU-medlemmer i Øst-Europa har også en negativ innenlandsk nettoflytting, noe som kan skyldes at denne gruppen, som i stor grad er arbeidsinnvandrere, flytter dit hvor de finner arbeid. Innvandrere fra Afrika og Asia har derimot en positiv nettoflytting, altså at flere flytter til Oslo enn ut av Oslo. Statistisk sentralbyrås analyser av nasjonale flyttemønstre, viser også at arbeidsinnvandrere tenderer til å flytte til mindre sentrale strøk enn de de flytter fra, mens innvandrere med flyktningebakgrunn gjør det motsatte, de flytter til mer sentrale strøk (SSB-rapport 46/2013; "Bosettings- og flyttemønstre blant innvandrere og deres norskfødte barn").

Ser vi på flytternes aldersfordeling er det et tydelig mønster. Ungdom og unge voksne i alderen 16–29 år flytter inn til Oslo (figur 5). De andre aldersgruppene har en negativ nettoflytting, og da spesielt for barn under fem år og voksne i alderen 30–39 år. Utviklingen for barn under fem år og voksne i alderen 30 til 39 år er sammenfallende, som indikerer at det er spesielt småbarnsfamilier som flytter ut av Oslo. Dette passer fint inn i teorien om livsfaseflytting (Sørli, Kjetil (2003): Nyinnflytting, videreflytting og annen storbydemografi). De unge

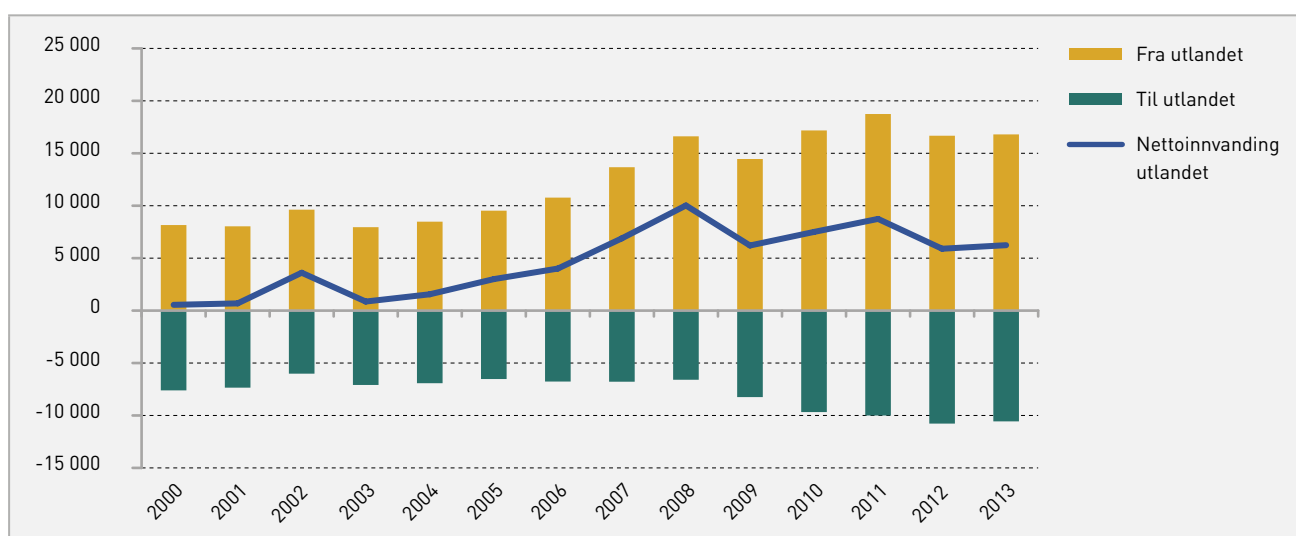
flytter inn til byen for å studere og jobbe, men når de stifter familie flytter de ut av byen og tilbake til distriktene.

Stabil innvandring fra utlandet

I perioden 2000 til 2013 har nettoinnvandringen fra utlandet økt. Dette skyldes både økt arbeidsinnvandring, særlig etter utvidelsen av EU i 2004, og økt innvandring av personer med flyktningebakgrunn. Totalt har befolkningen i denne perioden økt med nesten 66 000 personer på grunn av innvandring, noe som utgjør 52 % av den totale befolkningsøkningen i perioden. Det er særlig fra rundt 2005 nettoinnvandringen økte, og toppet seg i 2008



Figur 5: Nettoflytting per aldersgruppe 2013.

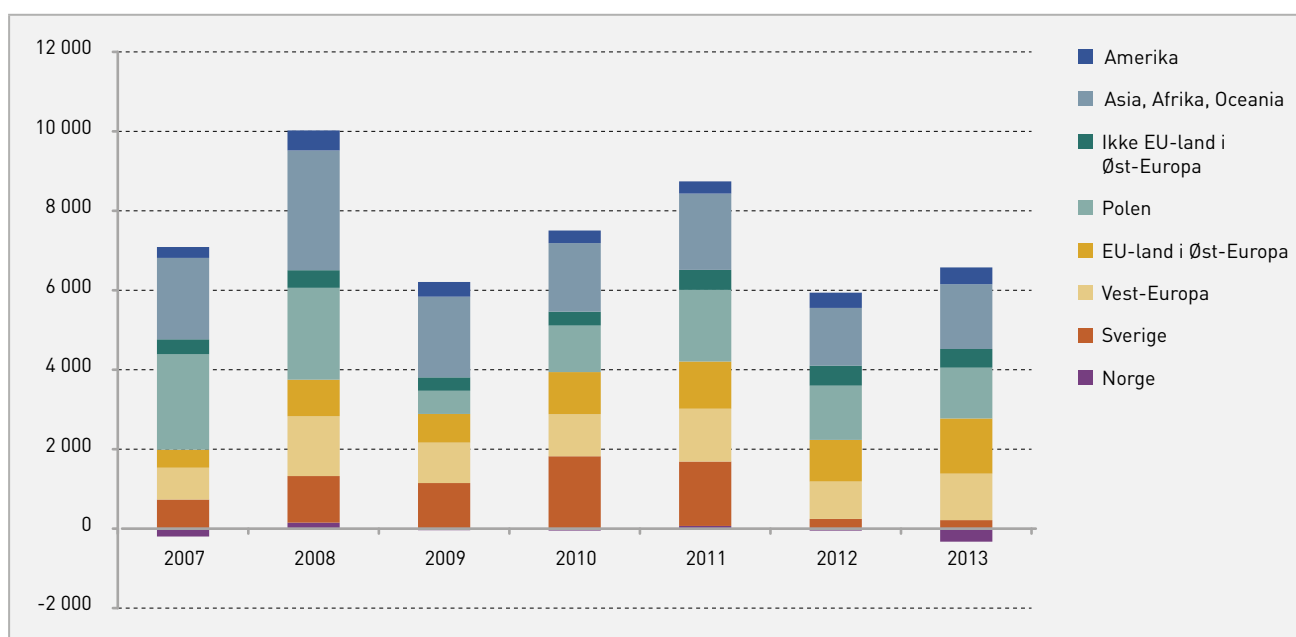


Figur 6: Nettoinnvandring utlandet.

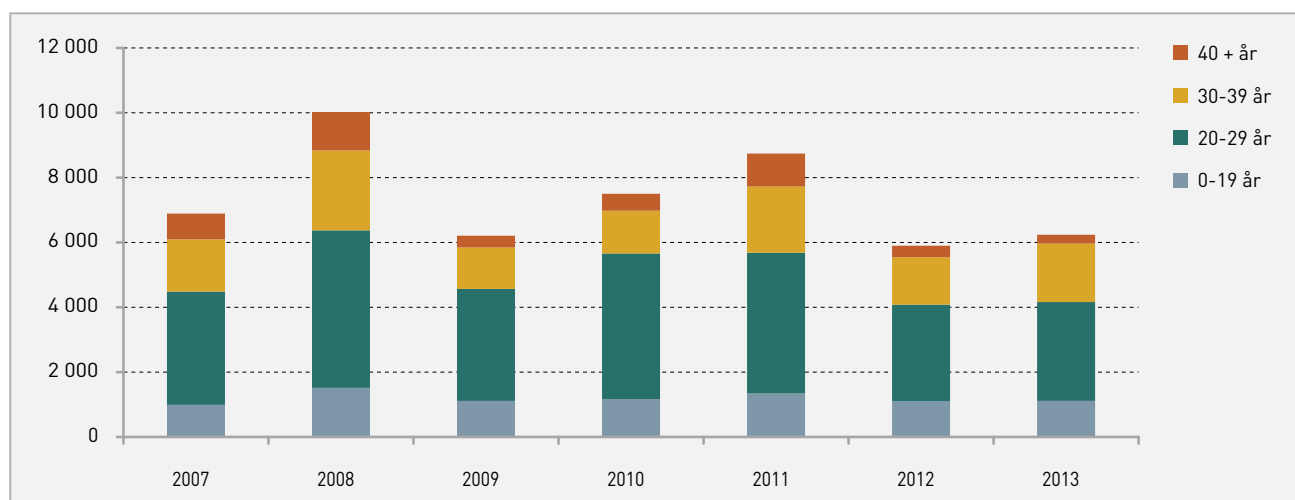
da den var på over 10 000 personer. Siden da har nettoinnvandringen avtatt, som først og fremst skyldes at utvandringen har økt. I 2013 var nettoinnvandringen på over 6 000 personer, som utgjorde godt over halvparten av den totale befolkningsøkningen i 2013.

Det bør legges til at den offisielle statistikken for nettoinnvandring i 2013 også er påvirket av en ekstraordinær registeropprydning hos Folkeregisteret. De siste årene har Folkeregisteret intensivert arbeidet med å finne personer som ikke er bosatt på den registrerte adressen. Mange av disse er

personer som har utvandret uten å melde fra til Folkeregisteret. Når personer blir stående uten registrert adresse over flere år, gjennomfører Folkeregisteret et utvandringsvedtak. I løpet av 2013 ble det gjort uvanlig mange av denne typen utvandringsvedtak, noe som igjen medførte høyere utvandrings-tall enn det som i realiteten var tilfellet for 2013. Våre anslag tyder på at nettoinnvandringen i 2013 lå nærmere 7 500 når vi utelater de ekstraordinære utvandringsvedtakene, altså 1 500 høyere enn offisiell statistikk.



Figur 7: Nettoinnvandring Oslo-utlandet etter landbakgrunn.



Figur 8: Nettoinnvandring etter aldersgrupper.

Figur 7 viser hvilke land innvandrerne kommer fra. Innvandrere fra Polen er en stor innvandringsgruppe for Oslo. Polakker er som regel arbeidsinnvandrere, hvor en stor del er sysselsatt i byggenæringen. Nettoinnvandringen av polakker var stor i 2007 og 2008, men gikk betydelig ned i 2009, som følge av finanskrisen. Nettoflyttingen av polakker har imidlertid økt fra bunnivået i 2009 og 2010, men er fortsatt under nivåene fra 2007 og 2008.

En annen innvandrergroupe som har vist variasjon over tid er svensker. De har hatt en stor nettoinnvandring i hele perioden, med en topp i 2010 på nesten 2 000 personer. I 2012 og 2013 ble imidlertid nettoinnvandringen fra Sverige lav sammenlignet med foregående år, som skyldes både lavere innvandring og økende utvandring.

Antallet innvandrere fra Asia, Afrika og Oceania er forholdsvis stabil over tid. Nettoinnvandringen for innvandrere fra denne gruppen er likevel noe redusert, fra over 3 000 personer i 2008 til over 1 600 i 2013. Det er spesielt økende utvandring som medfører at nettoinnvandringen synker for denne gruppen.

Den siste gruppen det er verdt å merke seg er Vest-europeere. Utviklingen av nettoinnvandringen for denne gruppen har vært nokså stabil gjennom hele perioden. Etter finanskrisen i 2008 økte arbeidsledigheten i Europa, og spesielt for landene i Sør-Europa. I Spania har arbeidsledigheten vært over 20 % i mange år, og den er spesielt høy blant de yngre aldersgruppene. Siden Norge har et felles arbeidsmarked med EU, kunne man forvente at arbeidsinnvandringen fra disse landene skulle øke i årene etter finanskrisen. Innvandringen fra Vest-Europa har økt noe (fra 1 727 i 2007 til 2 566 i 2013), men dette motvirkes delvis av at utvandringen også har økt.

Nettoinnvandringen er høyest for gruppen i "ung" yrkesaktiv alder, det vil si gruppen i alderen 20–39 år (figur 8). Denne gruppen utgjorde i 2013 78 % av nettoinnvandringen, og det er denne gruppen som står for mesteparten av variasjonen over tid i nettoinnvandringen til Oslo. I tillegg var det en nettoinnvandring til Oslo fra utlandet hvert år i perioden fra 2007 til 2013 på omtrent 1 000 barn (til og med 19 år).

Tekst: Hanne Thonstad, Utviklings- og kompetanseetaten

Kilde: Statistisk sentralbyrå

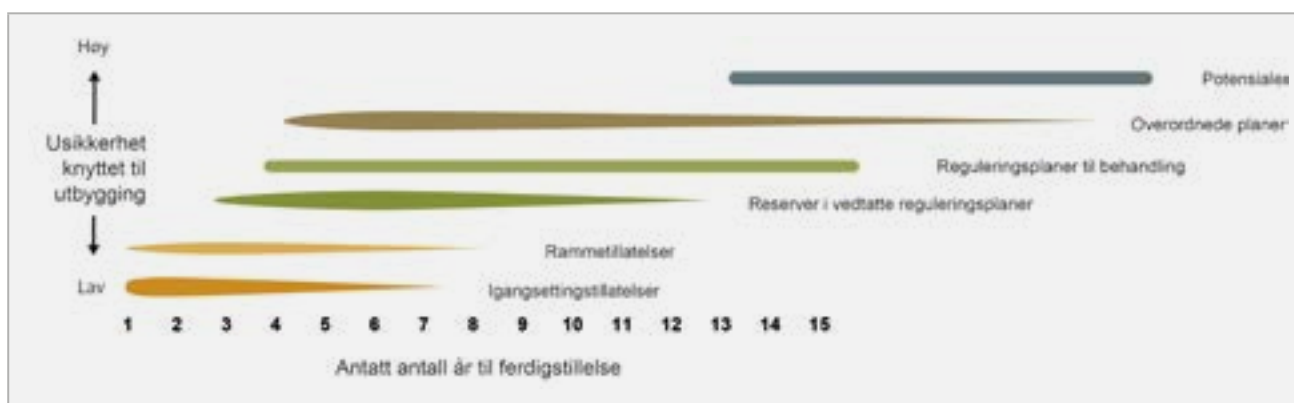


Boligbygging mot 2035

Det er stor byggeaktivitet i Oslo. Befolkningsveksten er en viktig driver for denne utviklingen, og befolkningsframskrivingene viser at behovet for nye boliger vil være stort i mange år framover. Forslaget til ny kommuneplan slår fast at byen har rom for å ta denne boligveksten innenfor dagens byggesone. Det er mange ulike faktorer som avgjør når og hvor i byen det vil bli bygget boliger, men dersom vi tar utgangspunkt i statistikk for boligbygging og eksisterende planer og planprosesser kan vi danne oss et bilde av en sannsynlig framtidig utvikling.

For å kunne si noe generelt om en sannsynlig fordeling av boligbyggingen i Oslo i tid og rom, sammenstiller Plan- og bygningsetaten hvert år bolig-tall fra ulike deler av etatens virksomhetsområde, en "boligportefølje". Før en bolig skal kunne oppføres, må den planlegges og planleggingen går igjennom flere faser. Hvilken av fasene en framtidig bolig er inne i til enhver tid sier noe om hvilke boliger som kan antas å stå ferdig først, og hvilke som ligger lengre fram i tid. Hvilken fase en framtidig bolig er inne i sier også noe om sikkerheten for at boligen faktisk vil bli oppført. Alle de framtidige boligene som ligger i boligporteføljen kan knyttes til en geografisk plassering. I sum gir dette oss muligheten til å si hvilke områder som med en viss sannsynlighet vil få stor byggeaktivitet først, og hvilke områder som vil få høy aktivitet lengre inn i framtiden.

I utarbeidelsen av boligporteføljen hentes tall fra byggesaksbehandling (fasene *igangsettingstillatelse* og *rammetillatelse*), reguleringssaker (fasene *reguleringsplan* (reguleringsreserve) og *reguleringsplan til behandling*), fra ulike typer overordnede planer og til sist rene potensialvurderinger. Framtidige boliger som har nådd byggesaksbehandling har allerede vært gjenstand for reguleringsbehandling og i noen tilfeller overordnet planlegging før dette. Da er det investert store resurser i boligen, og mange av de eventuelle problemene knyttet til utbyggingen er løst. Dette betyr at det er relativt stor sikkerhet for at boligen vil bli oppført. Motsatt vil det være større usikkerhet knyttet til en bolig som er til reguleringsbehandling. Reguleringsplanen kan bli avvist, eller det kan gjøres store endringer i planen, for eksempel endringer i antall boliger



Figur 1: Faser, usikkerhet og rekkefølge knyttet til boligbygging.

som kan tillates. Fordi alle boliger må gjennom byggesaksbehandling før de kan oppføres, og tall fra byggesaker kan anses som sikrere enn tilsvarende for de andre fasene, er boligporteføljen altså mer pålitelig for de første årene, enn for år lengre ut i perioden. Tallene fra boligporteføljen viser at det er stor aktivitet og store potensialer for høy boligbygging i årene som kommer. Reguleringsreserven, som viser antall boliger som er ferdig regulert, men hvor bygging ennå ikke er påbegynt, er i underkant av 20 000 boliger. I reguleringsplaner som er til behandling finner vi i underkant av 19 000 boliger.

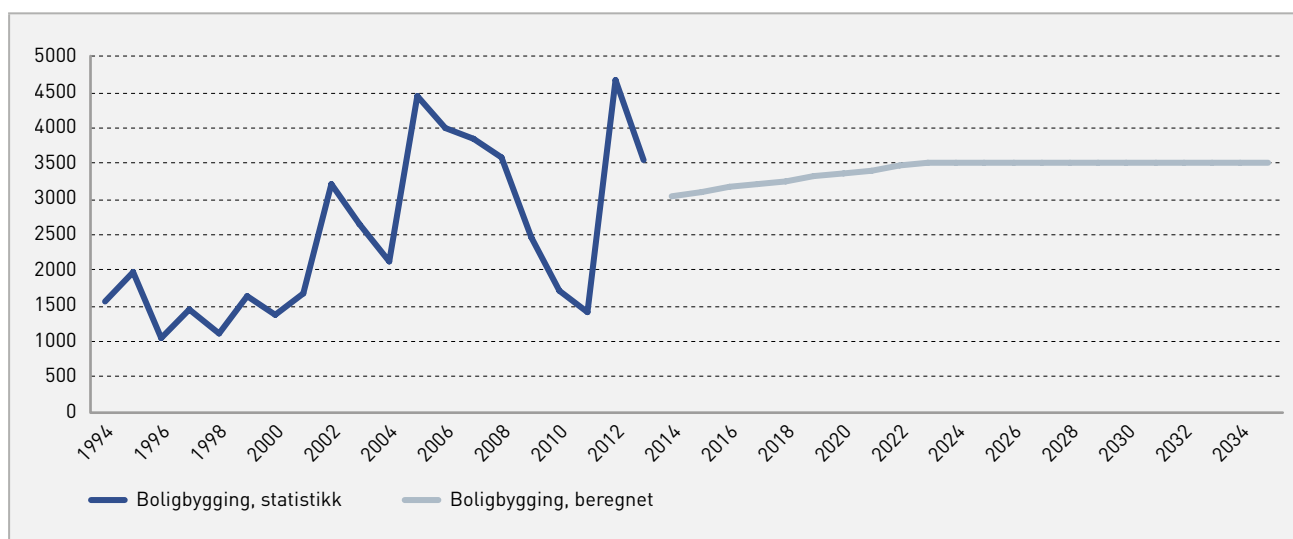
Figur 1 er en grafisk framstilling av de ulike fasene som er benyttet, usikkerheten knyttet til gjennomføring og rekkefølgen for antatt utbygging, og uttrykker en gjennomsnittlig "utviklingsbane" for en bolig. Tykkelsen på "linjen" for den enkelte fasen sier noe om hvor stor andel av boligene i denne fasen som antas å ferdigstilles for hvert år. For eksempel antas det at de aller fleste boligene som har fått igangsettingstillatelse vil ferdigstilles de nærmeste 3–4 årene, med en avtrapning mot 7 år, da alle kan forventes å stå ferdig. For enkelt store utbyggingsprosjekter som Bjørvika, Kværnerbyen, Ensjø, Løren og Stasjonsbyen på Grefsen gir en gjennomsnittlig "utviklingsbane" en svært høy boligbygging på noen få år. Totalt gir dette trolig en raskere utvikling av de store prosjektene enn det markedet kan absorbere og disse er gitt en egen utviklingsbane hvor fasene er strukket i tid.

Det er mange og komplekse forhold som spiller inn på aktiviteten i boligbyggingen i Oslo, og hvilken fase i boligporteføljen en bolig ligger i er kun en av mange faktorer som avgjør når boligen kan stå ferdig. Andre viktige forhold som påvirker utbyggingshastigheten er etterspørsel, markedsaktørenes prioriteringer og ytre omstendigheter som konjunktursving-

ninger, slik vi har sett de siste årene. Utbyggings-takten, eller det totale antall boliger som antas utbygget hvert år, baseres derfor i mindre grad på fordeling på de ulike planleggingsfasene beskrevet ovenfor, og i større grad på statistikk for boligbygging de senere årene. Figur 2 viser utbyggingstakten de siste 20 årene. Boligbyggingen har variert mye fra år til år, fra bunnoteringer på rundt 1 000 boliger, til toppårene 2005 og 2013, da boligbyggingen var på rundt 4 500¹.

I likhet med bildet vi ser av statistikken, vil utbyggingstakten variere også i framtiden. Det er imidlertid vanskelig å forutsi disse svingningene, og i utarbeidelsen av boligporteføljen er det derfor lagt gjennomsnittsbetraktninger til grunn, med en målsetting om at beregningen samsvarer med den langsiktige trenden. Gjennomsnittlig boligbygging de siste fem årene er i underkant av 3 000 boliger per år. Det er vanskelig å si hva som er det virkelige boligbehovet i Oslo. Dersom vi legger bofrekvensen til grunn, altså gjennomsnittlig antall personer per bolig, utløser befolkningsøkningen vi har sett de senere årene et langt større boligbehov enn det antall boliger som er bygget. I et slikt perspektiv vil befolkningsframskrivingen gi et boligbehov som ikke dekkes dersom boligbyggingen holder seg på omtrent samme nivå som i dag. Forholdet mellom befolkningsvekst og boligbehov er mer komplekst enn det en slik enkel utregning viser, men tendensen er at Oslos befolkning vokser mer enn boligveksten skulle tilsi. Det er derfor rimelig å anta at behovet for boligbygging vil ligge over 3 000 boliger i mange år framover. Med dette som utgangspunkt er boligporteføljen fordelt med en totalramme på

¹ Illustrasjonen viser statistikk for boligbygging og inkluderer påbygg/ombygging. En påbygning/ombygging registreres både til det året endringen skjedde, og til det året den opprinnelige bygningen ble oppført. Her ligger det altså muligheter for dobbelttelling når flere år ses i sammenheng.



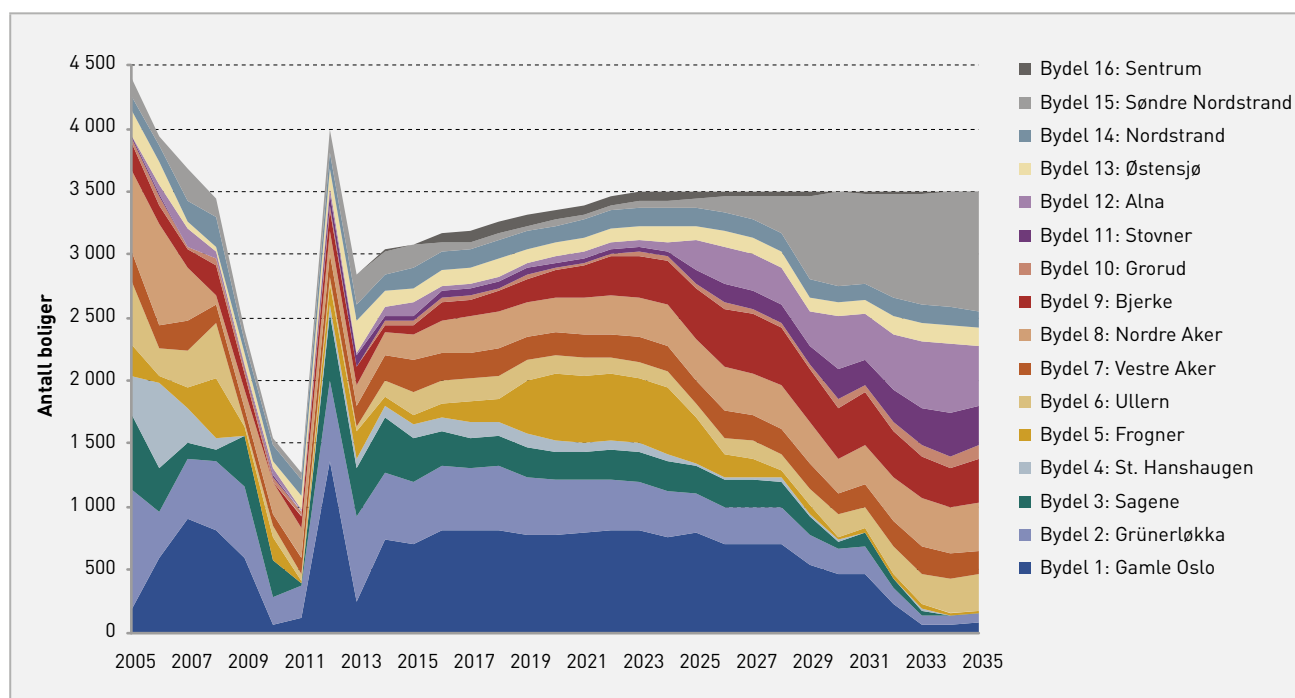
Figur 2: Statistikk over boligbygging (1994–2013) og framskrevet boligbygging (2014–2035).

3 000 boliger per år i 2014, og med en svak økning mot 3500 boliger per år i 2023. For resten av perioden er totalrammen holdt på 3 500 boliger per år. Denne framskrivningen er en mulig utvikling gitt visse forutsetninger, og må ikke forveksles med en målsetting for antall ferdigstilte boliger.

Forslag til kommuneplan "Oslo mot 2030 – Smart, trygg og grønn"

Planporteføljen inneholder om lag 75 000 boliger fordelt i tid og rom fram mot 2035. For perioden mot 2030 inneholder den ca. 57 000 boliger. I forslag til ny kommuneplan for Oslo er det kartlagt et potensial for utbygging av mellom 100 000 og 120 000 boliger fram mot 2030. Det er altså store forskjeller mellom forslaget til kommuneplan og boligporteføljen, og begge har stor usikkerhet knyttet til seg. Det er imidlertid ulike perspektiver som ligger til grunn for de to beregningene, og det er hastigheten i utbyggingen som skiller de to – ikke vurderingen av arealpotensialet. Kommuneplanen er handlingsrettet og mer offensiv, og inneholder en rekke tiltak for å øke boligbyggingen. Den viser at det er betydelige arealer innenfor Oslos byggesone som kan utvikles innen 2030. Planen er et uttrykk for at det er en av kommunens viktigste oppgaver å sørge for at det er fleksibilitet i systemet, at de offentlige planene gir rom for en større boligbygging enn det som bygges til enhver tid. Planporteføljen er først og fremst et verktøy for å planlegge kommunal tjenesteyting de nærmeste årene. I dette perspektivet er det relevant å legge utbyggingstakten de siste årene til grunn, noe som gir en mer moderat utbygningstakt også for den beregnede perioden.





Figur 3: Boligbygging fordelt på bydel. Statistikk 2005–2013, framskrivning 2014–2035.

Høy boligbygging i indre by de nærmeste årene

Når boligporteføljen tas ut på bydelsnivå, ser vi tydelige tendenser til en utvikling innenfra og ut i Oslos byggesone. De nærmeste årene er det bydelene i indre by øst hvor det er planlagt bygget flest boliger, og særlig i ytre deler av indre by. Bydel Gamle Oslo vil ta en stor del av veksten, en naturlig følge av at mange av byens store boligprosjekter ligger her. Utbyggingen i Bjørvika, i Kværnerdalen og på Ensjø ligger alle i Gamle Oslo. Dette er prosjekter som har vært under utbygging i mange år, og de vil fortsette å levere nye boliger i mange år framover.

I Bydel Grünerløkka er de høye tallene særlig knyttet til prosjekter på Løren, som inngår i satsningsområdet Hovinbyen som strekker seg over flere bydeler. I tillegg til prosjekter på Løren finnes det også en rekke mindre prosjekter i andre deler av Bydel Grünerløkka som bidrar til høy framtidig byggeaktivitet. I Bydel Sagene gjør Stasjonsbyen ved Grefsen stasjon at bydelen vil få mange nye boliger i årene framover, samtidig som også mindre prosjekter i Nydalen og langs Akerselva kan bidra til boligbyggingen. Lengre fram i perioden vil Bydel Frogner få økt boligbygging når byggingen på Filipstad igangsettes.

I ytre by, i Bydel Nordre Aker, er det særlig forslaget om bygging i tilknytning til studentbyen på Kringsjø som gir høye boligtall. Bydel Bjerke vil kunne få høy boligbygging i store deler av perioden. Hovinbyen strekker seg over flere bydeler, og vil bidra til boligbygging også i Bydel Bjerke. Som en naturlig forlengelse av utviklingen i Hovinbyen, kan aktiviteten mot slutten av perioden flytte seg lengre ut i ytre by, når det blir mer sannsynlig at potensialene i Groruddalen tas i bruk, i likhet med Gjersrud-Stensrud i Bydel Søndre Nordstrand. Forslaget til ny kommuneplan peker på potensialer for bolig- og byutvikling også i andre deler av ytre by. Disse slår i mindre grad ut i boligporteføljen som går til 2035. Dersom vi hadde lagt til grunn en lengre tidshorisont eller en høyere boligbygging per år, hadde også flere bydeler i ytre by fått høyere tall sent i perioden.

Tekst: Gunnar Berglund, Plan- og bygningsetaten



Hvor øker barnebefolkningen mest- og hvorfor?

- Utvikling i barnebefolkningen i fire ulike delbydeler 2000–2013

Etter årtusenskiftet har delbydelene Hasle-Løren og Hammersborg begge hatt massiv boligutbygging og kraftig befolkningsvekst, men veksten i barnebefolkningen er veldig forskjellig. Delbydelene Veitvet og Romsås har på sin side knapt hatt boligbygging etter årtusenskiftet. Likevel har Veitvet hatt betydelig vekst i befolkningen og spesielt barnebefolkningen. Romsås derimot, har hatt lav befolkningsvekst og nedgang i antall barn. Artikkelen tar for seg fire delbydeler og studerer hvordan boligbygging, livsfaseflytting og utskifting av generasjoner har påvirket størrelsen på barnebefolkningen.

Oslo har i perioden etter årtusenskiftet opplevd en kraftig økning i folkemengden. Siden år 2000 har byens befolkning vokst med over 100 000 innbyggere. Antall barn under 16 år har vokst med over 20 000. Andelen barn vokser imidlertid ikke i like stor grad over hele byen – det er store lokale variasjoner i veksten.

Kommunen har ansvar for å tilby befolkningen en rekke tjenester. For eksempel har alle barn lovfestet

rett til barnehage og skoleplass i nærheten av der de bor. Kommunen har derfor behov for mer kunnskap om utviklingen i barnebefolkningen på lavt geografisk nivå slik at barnehage- og skoletilbudet kan planlegges og skaleres i forhold til reelle behov. I Oslo bygges det ut en rekke nye boområder og befolkningens flytteaktivitet er stor. Er det nødvendigvis slik at der det bygges boliger blir det også behov for flere barnehage og skoleplasser? Eller flytter familier med barn av ulike grunner til andre

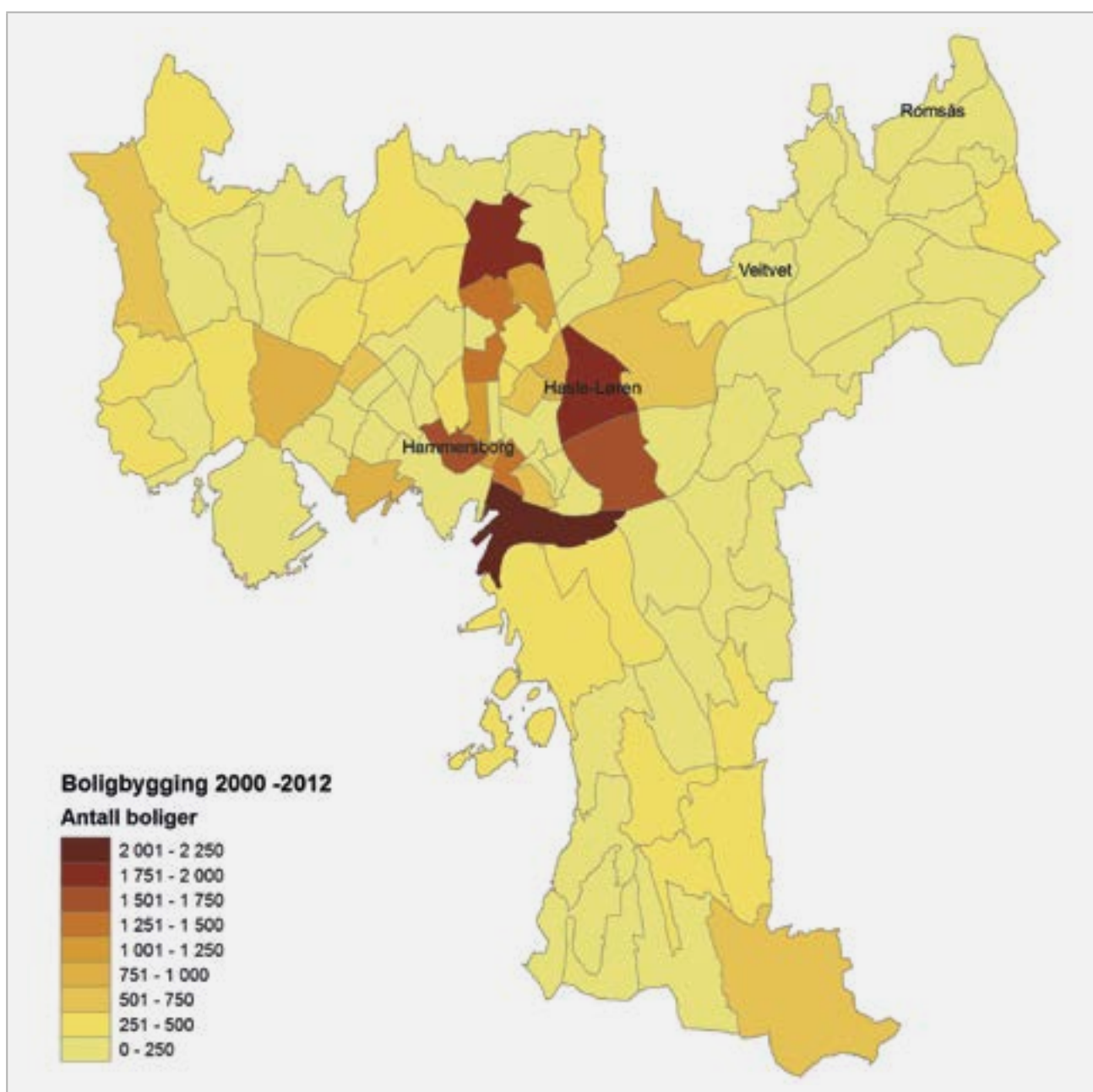
områder enn der det bygges nye boliger? Hvilke mekanismer er det som påvirker vekst i barnebefolkningen i ulike områder av byen? Dette er spørsmål som belyses i denne artikkelen.

I analysen vil det hovedsakelig benyttes statistikk på såkalt delbydelsnivå. Delbydelene ble opprettet i 2007 av Oslo kommune for å dekke behovet for statistikk på et lavere nivå enn bydel, og har ingen funksjon utover dette. Oslo er inndelt i 94 delbydeler (inkludert Sentrum og Marka). Delbydelene er stort

sett gitt navn fra det mest dominerende området innenfor delbydelen, men delbydelene vil i mange tilfeller inkludere et noe større område enn hva som forbindes med selve stedsnavnet.

Boligbygging og befolkningsvekst

Siden 2000-tallet har det blitt bygget ca. 35 000 nye boliger i Oslo. Det har blitt bygget noe i de aller fleste områder av byen, men som det fremgår av kart 1 har en stor del av byggingen vært særlig

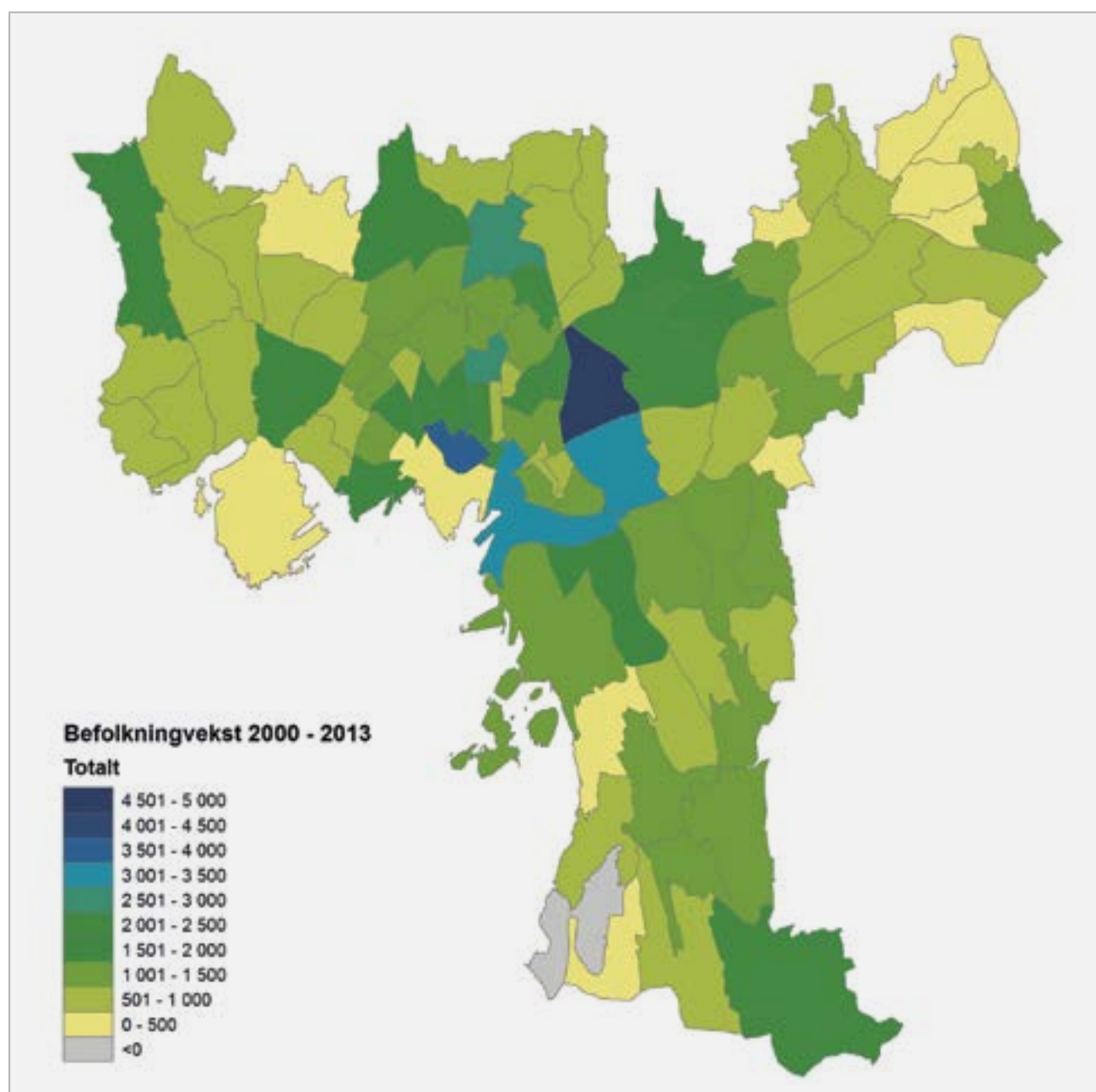


Kart 1: Kart over boligbygging på delbydelsnivå. 2000–2012.

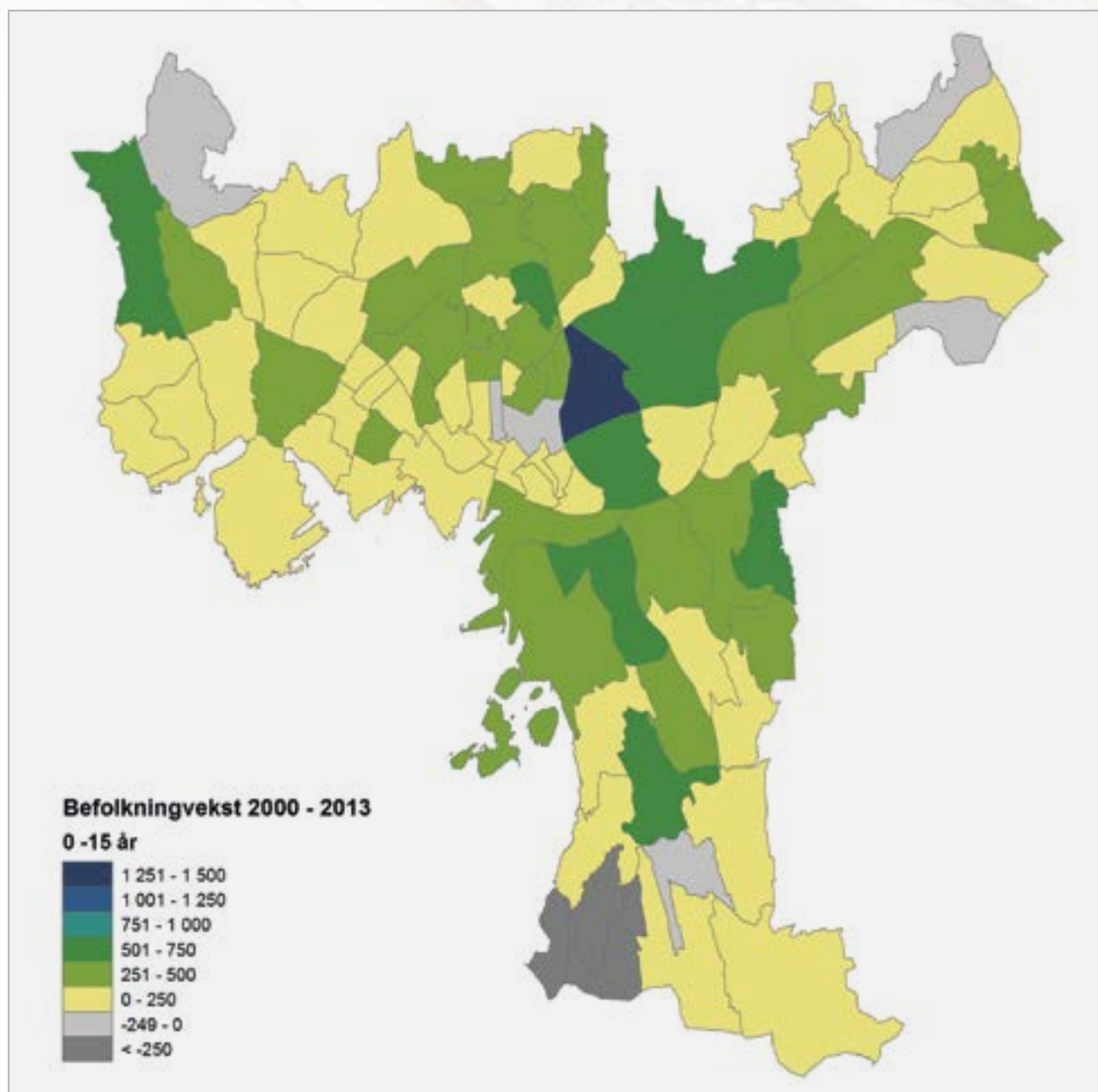
konsentrert til noen få områder. Disse områdene har alle til felles at de er forholdsvis sentrumsnære. I delbydelene Lodalen, Tåsen, Hasle-Løren, Helsfyr, Hammersborg, Grønland og Iladalen, har det til sammen blitt bygget over 11 500 boliger siden 2000. Det utgjør en tredjedel av alle nye boliger i Oslo i perioden.

De samme syv delbydelene som har hatt mest boligbygging har også hatt kraftigst samlet befolkningsvekst i perioden 2000–2012 (se kart 2).

Kart 3 viser at også økningen i barnebefolkningen langt på vei følger takten i boligbyggingen. Kartet viser samtidig at det ikke er noe en-til-en forhold mellom vekst i boligbyggingen og vekst i barnebefolkningen. I Indre by har det vært nokså stor boligbygging og ikke tilsvarende vekst i barnebefolkningen, mens i enkelte delbydeler i Grorudalen, Østensjø og Nordstrand, har det vært høy vekst i barnebefolkningen til tross for lite boligbygging.



Kart 2: Kart over befolkningsvekst på delbydelsnivå. 2000–2013.

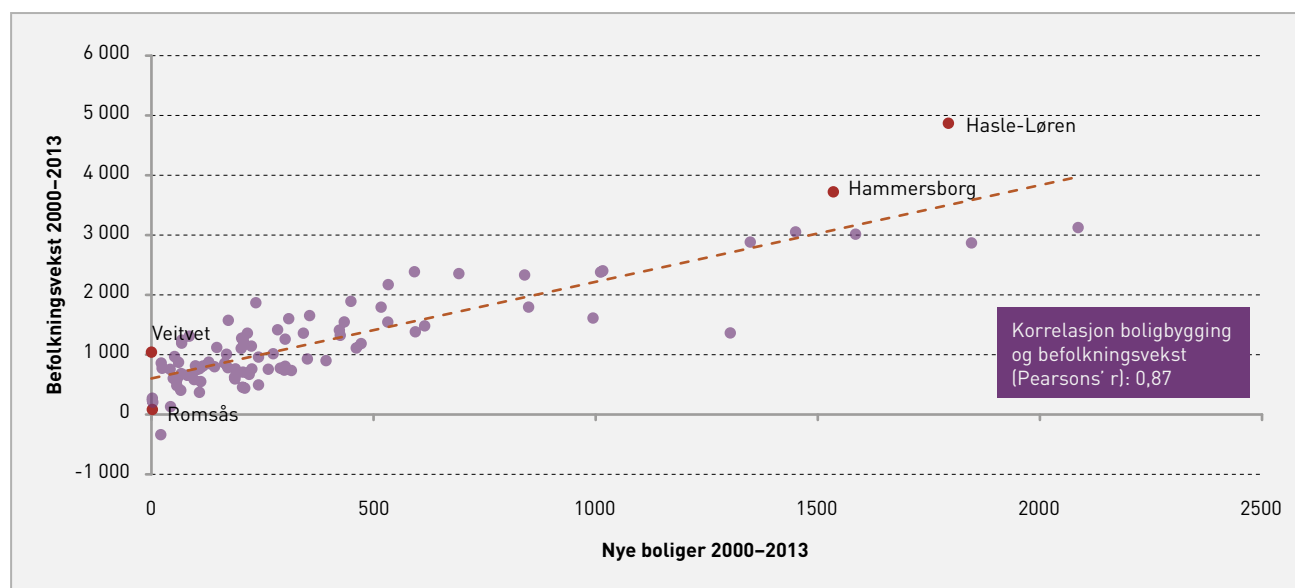


Kart 3: Kart over vekst i befolkningen under 16 år. 2000–2013.

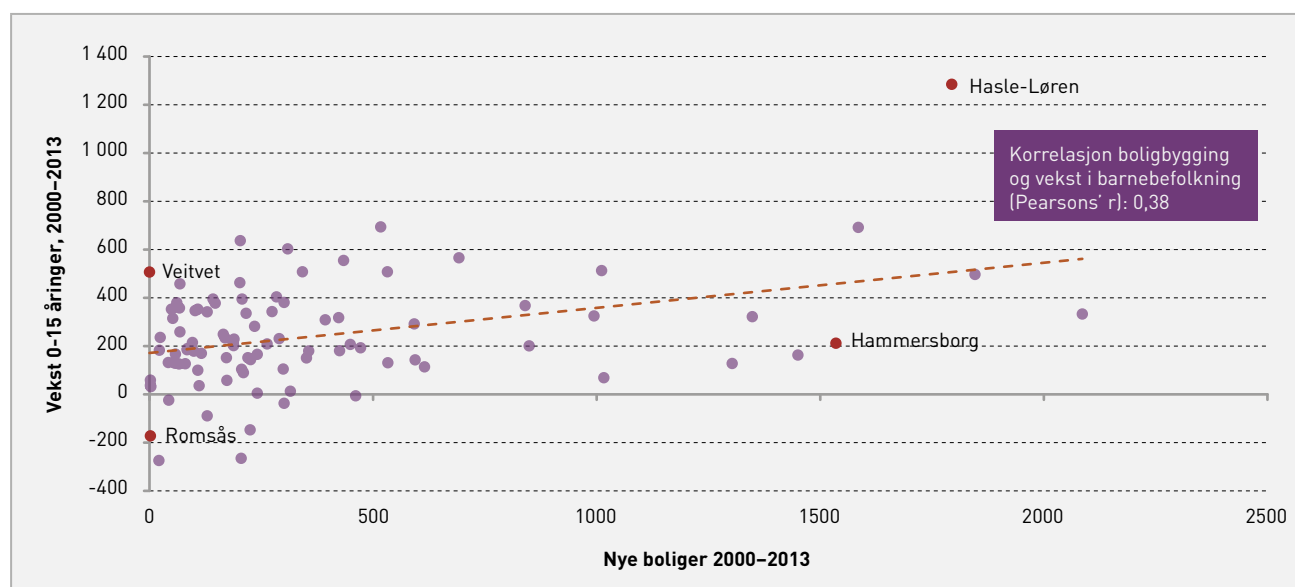
Hva styrer barnebefolkningens vekst?

Hvor i Oslo barnebefolkningen vokser, påvirkes nok til en viss grad av boligbygging, men åpenbart i mindre grad enn for befolkningen totalt. Statistisk er det også en betydelig svakere samvariasjon mellom boligbygging og vekst i barnebefolkningen enn mellom boligbygging og befolkningen som helhet (se figur 1 og 2).

At sammenhengen mellom vekst og boligbygging er svakere i barnebefolkningen enn i befolkningen samlet sett, er ingen overraskelse. Ulike utbyggingsprosjekter rettes mot forskjellige markedssegmenter, og ikke alle nye boligområder passer barnefamilier like godt – verken økonomisk eller sosialt. Sammenhengen mellom boligbygging og vekst i barnebefolkningen vil med andre ord kunne variere avhengig av boligtype, boligstørrelse o.l.



Figur 1: Befolkningsvekst 2000-2013 sammenstilt med ferdigstilte boliger 2000-2012 på delbydeler.

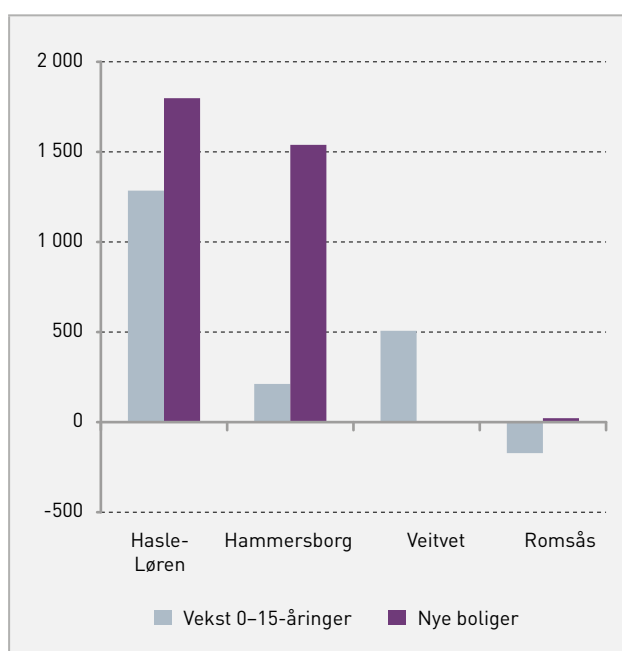


Figur 2: Vekst i antall 0-15-åringer 2000-2013 sammenstilt med antall ferdigstilte boliger 2000-2012 på delbydeler.

Uansett er det interessant at en delbydel med 1 500 nye boliger (Hammersborg) har lavere vekst i barnebefolkningen enn en delbydel uten en eneste ny bolig (Veitvet). Det er også bemerkelsesverdig at mange delbydeler har kraftig varierende utvikling i barnebefolkningens størrelse, selv om det er mange likhetstrekk når det gjelder befolkningssammenset-

ning og bebyggelse. Vi skal nå se nærmere på fire delbydeler som har hatt et noe ulikt forhold mellom boligbygging og vekst i barnebefolkningen de siste årene. To av delbydelene har hatt en utvikling i barnebefolkning som er i samsvar med boligbyggingen, mens de to andre har hatt en utvikling som avviker fra hva en skulle tro ved å se antall nybygde boliger.

	Lite boligbygging	Mye boligbygging
Høy vekst i barnebefolkningen	Veitvet stikker seg ut i mengden av delbydeler ved at det er den eneste delbydelen hvor det ikke er bygget en eneste ny bolig etter årtusenskiftet. Til tross for fraværet av nye boliger er delbydelen i det øverste sjiktet når det gjelder vekst i barnebefolkningen. Befolkningen i Veitvet delbydel vokste i perioden 2000 til 2013 med like over 1 000 innbyggere. I aldersgruppen under 16 år var veksten på over 500 innbyggere i samme periode. Basert på gjennomsnitt for 2000–2012, flytter omtrent 18 prosent av befolkningen ut av delbydelen i løpet av et år. Delbydelen ligger i Bjerke bydel, på grensen mot Grorud og har en boligmasse preget av drabantbyutbygging fra 1950-tallet. Under 20 prosent av boligene i delbydelen er bygget etter 1960, og over 80 prosent av boligene er i blokk. Delbydelen består av grunnkretsene Veitvet, Sletteløkka, Veitvet vest, Veitvet senter og Bredvet. Befolkningsveksten har i den aktuelle perioden vært kraftigst på Sletteløkka, et lavblokkområde bygget på slutten av 1950-tallet. Statistikk fra 2011 viste at 22 prosent av boligene på Veitvet ble benyttet til utleie.	Hasle-Løren er den delbydelen i Oslo som etter årtusenskiftet har hatt høyest befolkningsvekst, klart høyest vekst i barnebefolkningen og nest flest nye boliger. Befolkningen er mer enn doblet og antall barn under 16 år er mer enn tredoblet siden 2000. I gjennomsnitt flytter omtrent 15 prosent av befolkningen ut av delbydelen i løpet av et år. Sammenlignet med andre delbydeler i indre by er dette lavt. En stor andel av befolkningen er imidlertid nyinnflyttede så det kan være litt tidlig å vurdere bofastheten i dette området. Delbydelen er relativt stor i utstrekning og består av grunnkretsene Løren, Frydenberg, Søndre Hovin, Lille Tøyen og Nordre Sinsen. Både befolkningsveksten og boligbyggingen har hovedsakelig funnet sted i grunnkretsene Løren, Frydenberg og Lille Tøyen. I alt har 36 prosent av boligmassen i Hasle-Løren blitt ferdigstilt etter 2000. Statistikk fra 2011 over eieforhold viste at 25 prosent av boligene på Hasle-Løren ble benyttet til utleie.
Lav vekst i barnebefolkningen	Romsås ligger i Grorud bydel, ikke veldig langt fra Veitvet. I likhet med Veitvet har det blitt bygget lite nye boliger på Romsås etter årtusenskiftet, kun to eneboliger. Romsås og Veitvet har også til felles en overvekt av blokkbebyggelse, men blokkene på Romsås er stort sett bygget på 1970-tallet. Etter årtusenskiftet har befolkningsstørrelsen på Romsås holdt seg mer stabil enn på Veitvet. Det var kun 84 flere innbyggere i Romsås delbydel i 2013 enn i 2000, mens barnebefolkningen under 16 år, sank med 176 personer i samme periode. Romsås har en forholdsvis bofast befolkning. I gjennomsnitt flytter like over 12 prosent av befolkningen ut av delbydelen i løpet av et år. Romsås består av grunnkretsene Østre Romsås, Bånkall, Vestre Romsås, Bjøråsen og Svarttjern. Statistikk fra 2011 viste at 17 prosent av boligene på Romsås ble benyttet til utleie.	Hammersborg kan minne om Hasle-Løren både når det gjelder boligbygging og befolkningsvekst. Det er over 1 500 nye boliger der, noe som hovedsakelig skyldes utbygging i Pilestredet park (tidl. Rikshospitalet). Befolkningen er mer enn doblet fra like under 3 500 til over 7 000. Her har man imidlertid ikke sett tilsvarende vekst i barnebefolkningen som for Hasle-Løren. I 2013 bodde det kun 212 flere barn under 16 år delbydelen enn 13 år tidligere. Det er mye gjennomtrekk i denne delbydelen. I gjennomsnitt flytter nesten 35 prosent av de bosatte ut av delbydelen årlig. Hammersborg ligger som Hasle-Løren i indre by, men grenser direkte til sentrum. Delbydelen strekker seg fra Pilestredet park i nord-vest, til Storgata i øst. Dette gjenspeiles også i typen bebyggelse. Hele 45 prosent av boligmassen er leiegårder bygget tidligere enn 1920, mens 30 prosent er bygget etter 2000. Statistikk fra 2011 over eieforhold viste at 51 prosent av boligene i Hammersborg ble benyttet til utleie.



Figur 3: Samlet endring i antall boliger og befolkning 0-15 år. 2000-2013.

Barnefamilier flytter ut, likevel blir det flere av dem

Hva kan forklare denne variasjonen vi ser mellom delbydelene? En naturlig forklaring kan være knyttet til ulikheter i flyttemønsteret. En kan for eksempel tenke seg at det er stor tilflytting av småbarnsfamilier til Hasle-Løren og Veitvet, mens Hammersborg og Romsås er mindre populære områder å

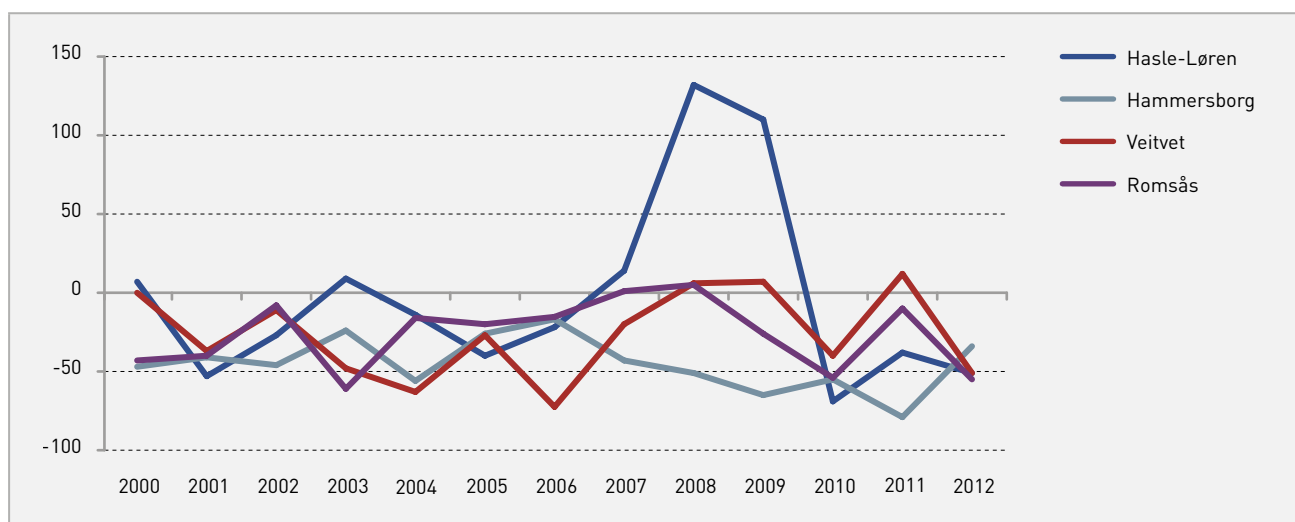
flytte til for småbarnsfamilier. Vel, riktig så enkelt er det ikke.

Samtlige fire delbydeler har hovedsakelig hatt en negativ flyttebalanse for barn under 16 år gjennom den aktuelle perioden. Hasle-Løren skiller seg ut med en temmelig høy nettoinnflytting i årene 2008 og 2009, men bortsett fra disse to årene har også Hasle-Løren mer utflytting enn innflytting blant barn.

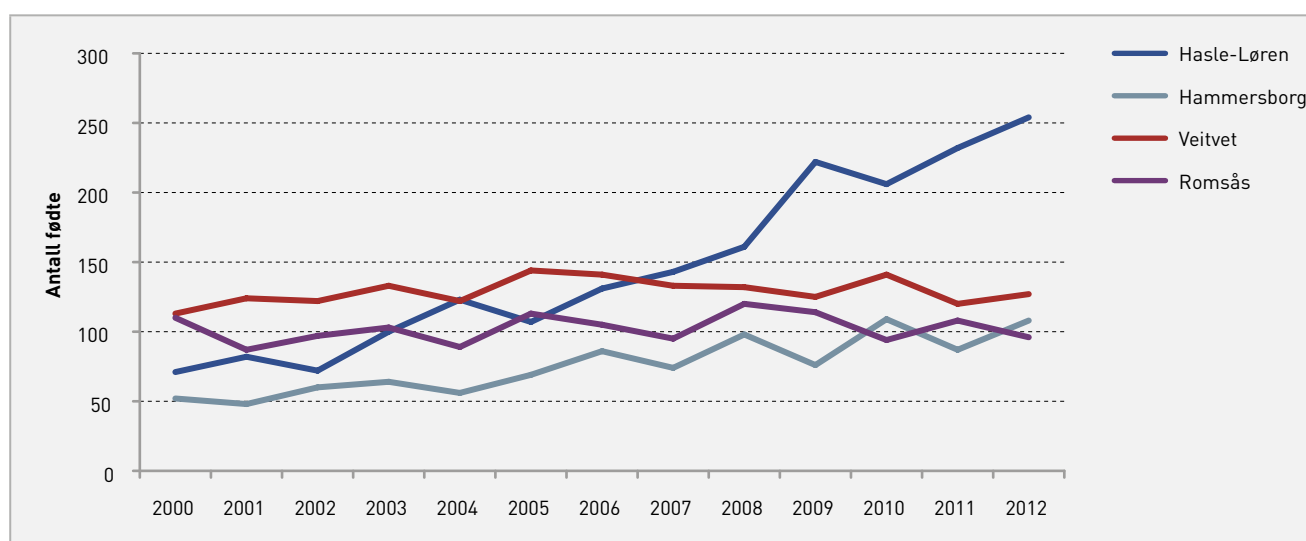
Dersom nettoflyttingen blant barn summeres for hvert år siden 2000, kommer alle fire delbydelene ut med en overvekt av utflytting. Kraftigst barneutflytting er det fra Hammersborg, som siden 2000 har hatt en samlet netto utflytting på 584 barn under 16 år. Dersom kun perioden 2007-2012 tas i betraktning kommer imidlertid Hasle-Løren ut med et innflyttingsoverskudd på 98 flyttinger blant barn under 16 år. Sett opp mot Hasle-Lørens vekst på 1 285 barn under 16 år siden 2000 forklarer dette uansett lite.

En innvending mot denne type analyse vil kunne være at mye av barneflyttingen tidlig i perioden ikke har direkte påvirkning på veksten i aldersgruppen ettersom mange av de innflyttede barna etter hvert har blitt over 16 år. Tendensen i flyttemønsteret er likevel tydelig. Ingen av bydelene kan vise til noe særlig innflytting av barn. Dersom flytting blant barn er en forklaringsfaktor av betydning, må det i så fall være i negativ forstand. Altså, at det kan forklare nedgang eller overraskende lav vekst.

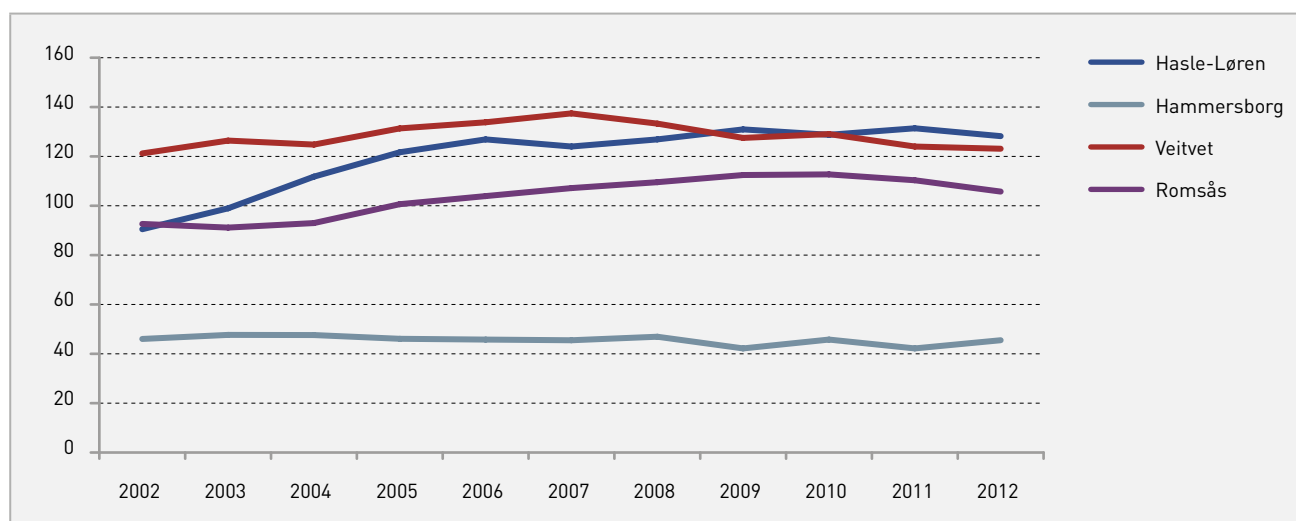
Netto utflytting blant barn er et trekk som er gjeldende for Oslo generelt. Kun 30 av 92 delbydeler



Figur 4: Årlig nettoflytting for 0-15 åringer. 2000-2013.



Figur 5: Antall fødte per år. 2000–2012.



Figur 6: Fødselsrater. Antall fødte per 1000 kvinner 20–39 år. Glidende 3-års gjennomsnitt. 2000–2012.

har samlet sett fra 2000 til 2012 hatt en netto innflytting av barn under 16 år. Oslo sett under ett, har hatt en årlig netto utflytting av barn under 16 år på mellom 1 700 og 3 400 i perioden 2000 til 2012.

Når veksten i barnebefolkningen i liten grad kan forklares av flytting, må nødvendigvis antall fødte spille en desto mer sentral rolle.

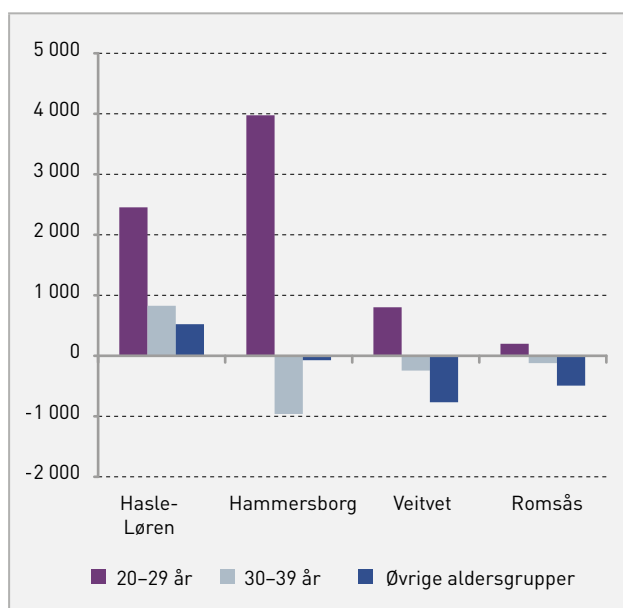
Unge voksne med planer om familiestifting

Antall fødte per år i Hasle-Løren har økt voldsomt siden 2000 (figur 5). Fra 71 fødte i 2000, til 254 fødte i 2012. Gjennom hele perioden har det blitt født 1 904 barn registrert bosatt i Hasle-Løren ved fødsel. Omtrent halvparten av disse har blitt født de

fire siste årene i perioden (2009–2012). Hammersborg har også hatt en klart økende trend i antall fødsler i perioden etter årtusenskiftet. Fra ca. 50 fødte i året, til rundt 100 fødte i året. Det er likevel på et helt annet nivå enn Hasle-Løren, både hva gjelder antall fødte og økning gjennom perioden.

Er økningen i antall fødsler kun en naturlig følge av befolkningsveksten, eller er det snakk om en fruktbarhetsøkning i form av flere barn per kvinne?

Sett i forhold til antall unge kvinner bosatt i Hammersborg, er antall fødsler meget lavt (figur 6). Til tross for at området har hatt kraftig innflytting av unge voksne, ser det ikke ut til at områdets nye unge voksne er mer opptatt av å få barn enn de som bodde



Figur 7: Samlet netto innflytting etter aldersgruppe ved flyttetidspunkt. 2000–2013.

der tidlig på 2000-tallet. Økningen i antall fødte i Hammersborg delbydel ser med andre ord ut til å være et resultat av befolkningsveksten, ikke en økning i antall barn per kvinne. For Hasle-Løren sin del ser det annerledes ut. Her har ikke bare antall unge kvinner økt, mens også fødselsratene (figur 6). Det kan med andre ord se ut som om Hasle-Løren gjennom perioden har endret profil, og i større grad har blitt et område som tiltrekker seg par med planer om å stifte familie.

Som tidligere vist har både Hasle-Løren og Hammersborg hatt kraftig befolkningsvekst på 2000-tallet. Denne veksten skyldes hovedsakelig kraftig netto innflytting av unge voksne (figur 7). Mellom 2000 og 2013 ble antall 20–39-åringer mer enn doblet både i Hasle-Løren og Hammersborg. Utviklingen av den unge voksen-befolkningen i de to delbydelene har likevel hatt klare forskjeller. Hammersborg har hatt en temmelig ekstrem innflytting av 20–29-åringer samtidig med en netto utflytting av 30–39-åringer. Hasle-Løren har hatt netto innflytting av både 20–29-åringer og 30–39-åringer. Begge delbydelene tiltrekker seg mange unge voksne, men de ser ut til å tiltrekke seg personer i ulike faser av livet.

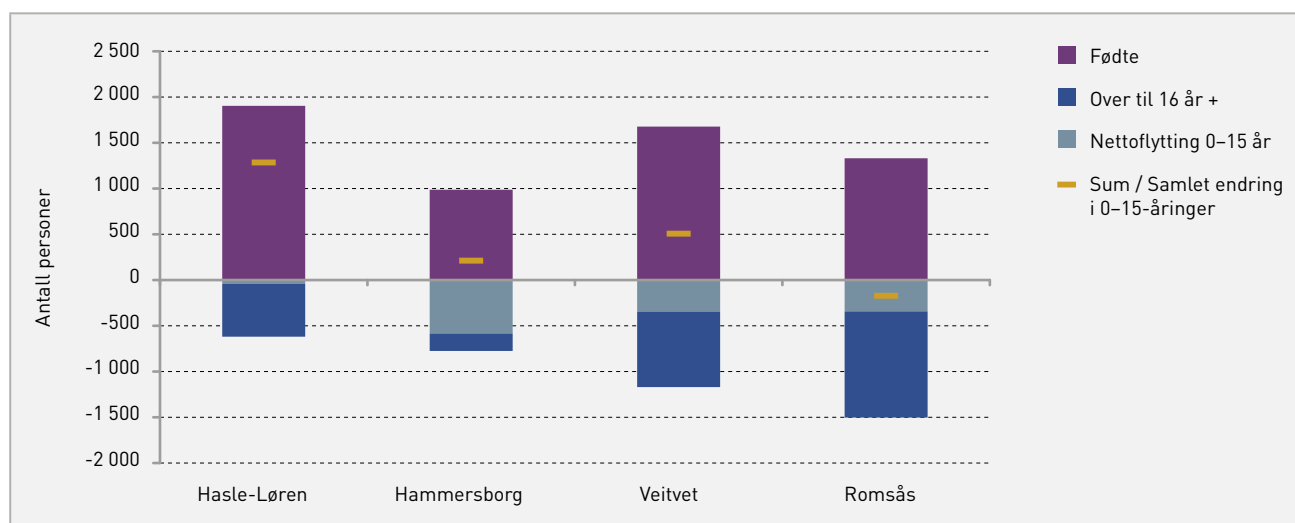
Når det gjelder Veitvet og Romsås er det i den aktuelle perioden lite endring å spore i fødselstallene (figur 5). Det fødes litt flere barn på Veitvet enn på Romsås gjennom hele perioden. Når det gjelder fødselsratene (figur 6) viser disse at det i den siste halvdel av perioden, fødes omtrent like mange barn per kvinne på Veitvet som i Hasle-Løren. Romsås ligger noe under disse to, men langt over Hammersborg. Romsås har også hatt en moderat men økende utvikling i antall fødte per kvinne gjennom perioden. Det ser altså ut til at det fødes relativt mange barn både på Veitvet og Romsås, men altså litt flere på Veitvet.

Som tidligere vist hadde Veitvet og Romsås ganske lik nettoinnflytting blant barn. Kan forskjellen fødselstallene være hele forklaringen på at Veitvet siden 2000 har hatt en vekst på 507 barn, mens Romsås har hatt en nedgang på 172 barn?

Barn vokser og eldes ut av barnebefolkningen

Hvorvidt det kan forventes en oppgang eller nedgang i antall barn vil være avhengig av barnemengden i startåret. Et område med en høy andel barn, og samtidig begrenset tilflytting, vil normalt oppleve at barnetallet etter hvert synker. Dette som følge av at barna eldes, samtidig som det blir færre fødte





Figur 8: Samlet antall fødte, barn som i perioden har blitt over 16 år og nettoflytting blant 0-15-åringer. 2000-2012.

når mange av de voksne i området etter hvert har blitt ferdig med å få barn.

Figur 8 gir en samlet oversikt over hva som i perioden 2000-2013 har bidratt til endring i antall 0-15-åringer i de fire delbydelene. Den viser summen av antall fødte, antall barn som har vokst ut av det som her defineres som barnebefolkningen (0-15 år) og samlet nettoinnflytting for 0-15-åringer i perioden¹. Summen av disse tre forholdene tilsvarer endringen i antall barn under 16 år fra 2000 til 2013.

Romsås er den av de fire delbydelene som har mistet flest barn over til de eldre aldersgruppene i løpet av den aktuelle perioden (se figur 8). Den naturlige tilveksten til barnebefolkningen (fødte minus antall over til 16 år+) har for Romsås kun vært på 170 barn, mens den for Veitvet har vært på 851, noe som alene forklarer variasjonen i barneveksten for de to delbydelene. Både Veitvet og Romsås har hatt en netto utflytting av barn på ca. 340 som dermed gjør at Romsås havner på minussiden når det gjelder barnevekst og Veitvet på like over 500.

Videre er det betegnet for Hammersborg at kun få barn har blitt boende lenge nok til å nå 16 år (se figur 8). De fleste har flyttet ut innen den tid.

Utviklingen i barnebefolkningen på Veitvet og Romsås gjenspeiles i aldersfordelingen blant voksne. Veitvet har en yngre voksenbefolkning enn Romsås. Veitvets befolkning bestod i 2013 av 34

prosent 20-39-åringer, mot 27 prosent på Romsås. Romsås hadde på sin side 36 prosent 40-66-åringer, mot 29 prosent på Veitvet. For Veitvet sin del ser dette ut til å ha hatt sammenheng med et generasjonsskifte. Veitvet hadde fra 2000 til 2013 en nedgang på 201 personer over 67 år mens det var vekst i samtlige av de yngre aldersgruppene. Til sammenligning hadde Romsås en vekst på 151 personer over 67 år. Om dette har sammenheng med flytting, dødsfall eller manglende påfyll fra generasjonen under må stå ubesvart i denne omgang.

Livsfaseflytting og generasjonsutskifting

Artikkelen peker ut to mekanismer som hovedforklaringer på forskjellene i vekst i barnebefolkningen hos de fire delbydelene. Den ene betegnes gjerne som livsfaseflytting (Sørli m.fl. 2012), den andre kan betegnes som generasjonsutskifting.

Hasle-Løren og Hammersborg har klare likheter ved at begge delbydelene ligger i indre by og har store mengder nye boliger. Nye boliger gir grobunn for innflytting, og begge delbydelene har hatt massiv nettoinnflytting i perioden etter årtusenskiftet, hovedsakelig av unge voksne. Selv om hovedstrømmen av innflyttere har vært omtrent i samme alder (Hammersborg noe yngre) har det vært én vesentlig forskjell mellom de to delbydelene. I Hasle-Løren fødes det mange barn, mens det i Hammersborg fødes lite barn. Det ser ut til at par som planlegger å stifte familie heller flytter til Hasle-Løren enn til Hammersborg, og par som bor i Hammersborg og ønsker seg barn, helst flytter ut først. Det skjer altså

¹ Antall døde er ikke inkludert her, men utgjør uansett minimalt for denne aldersgruppen.

en sortering av den unge voksenbefolkningen på bakgrunn av framtidsplaner. Flytting blant familier som allerede har barn har i ganske liten grad påvirket utviklingen i antall barn for Hasle-Løren og Hammersborg.

Livsfaseflytting har nok påvirket antall barn i delbydelene Veitvet og Romsås også, men en annen mekanisme er vel så viktig for å forstå forskjellen mellom disse to delbydelene. Ved årtusenskiftet bodde det flere barn på Romsås enn på Veitvet. Spesielt stor var forskjellen i antall 6–12 åringer. Disse har etter hvert blitt for gamle til å telles som en del av barnebefolkningen på Romsås. Samtidig har det kommet for lite påfyll av yngre barn til å opprettholde størrelsen på barnebefolkningen. I motsetning til Veitvet har antall voksne mellom 20–39 år sunket på Romsås, samtidig som antall 40–49 åringer har økt. Mange av de voksne på Romsås har etter hvert blitt ferdig med å få barn, samtidig som delbydelen ikke får tilstrekkelig påfyll av yngre voksne. Veitvet har på sin side hatt en økning i unge voksne som igjen har bidratt til høye fødselstall.

Livsfaseflytting og generasjonsutskifting er virksomme mekanismer i alle boområder i hele byen men i ulik grad og på ulike måter. Noen områder kan tiltrekke seg personer i flere ulike faser av livet, mens andre områder har en mer spisset profil og tiltrekker seg mange i samme livsfase. Andre områder igjen har stor grad av bofasthet og lite boligbygging, noe som gir begrenset rom for flyttemekanismer til å påvirke befolkningen. I slike områder vil generasjonsutskiftingen spille en desto mer framtrædende rolle.

Videre utvikling for de fire delbydelene

For Hasle-Løren sin del blir det spennende å følge utviklingen i årene framover. Delbydelen har per i dag en meget høy andel barn under 0–5 år (12,1 prosent). Noen år fram i tid vil Hasle-Løren kunne få en effekt ala det Romsås har hatt, hvor barnetallet synker som følge av at store barnekull eldes, samtidig som det ikke fødes nok til å etterfylle tilstrekkelig. Det eneste som vil kunne hindre en slik utvikling er tilstrekkelig påfyll av par med planer om familieforøkelse. Enn så lenge er det for tidlig å si om boområdene i Hasle-Løren er områder hvor barnefamilie vil bli boende helt til barna blir

voksne, eller om det får en funksjon som et midlertidig stoppested for unge småbarnsfamilier.

Hammersborg ser ut til å forbli et område som vil være lite preget av barnefamilier. Det er ingen tendens til at de unge voksne i Hammersborg føder flere barn enn tidligere. De fleste barna som blir født i Hammersborg flytter ut av delbydelen før de når skolealder.

Veitvet kan, i likhet med Hasle-Løren, gå en framtid i møte med synkende barnetall. Barnekullene utgjør per i dag en stor andel av Veitvets befolkning, og i takt med at barna eldes vil også den voksne befolkningen eldes og ikke lenger føde barn i samme takt som tidligere. Veitvet har imidlertid ganske høy flytteaktivitet. En stadig utflytting vil kunne gi plass til nye småbarnsfamilier eller unge voksne som ønsker barn, som igjen vil medføre at størrelsen på barnebefolkningen opprettholdes over tid.

Romsås har per i dag en lav andel unge voksne, og en høy andel eldre barn (13–19 år) sammenlignet med de tre andre delbydelene. Befolkningen er mer bofast enn noen av de tre andre delbydelene. Det bor imidlertid mange eldre på Romsås, 11 prosent av befolkningen er over 67 år, mot f.eks. 7,4 prosent på Veitvet og 6,3 prosent på Hasle-Løren. Før eller senere vil det komme et generasjonsskifte på Romsås.

Tekst:

Nils Petter Strand, Utviklings- og kompetanseetaten

Kilder:

Statistisk sentralbyrå: Ulike statistikker (befolkning, flytting og boligmasse)

Plan- og bygningsetaten: Statistikk over ferdigstilte boliger 2000–2012

Sørli K., Aune M., Langset B. Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende? Bo- og flyttemotiver de første årene på 2000-tallet. NIBR-rapport 2012: 122

Mer informasjon finner du på



e-post:
oslostatistikken@uke.oslo.kommune.no
internett:
www.uke.oslo.kommune.no/oslostatistikken/

Returadresse



Oslo kommune,
Utviklings- og kompetansetaten
Postboks 6538 Etterstad
0606 OSLO